

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Polonca Bezjak

ARBORETUM VOLČJI POTOK
(Odnos ljudi do narave, prostega časa in Arboretuma)

DIPLOMSKO DELO

Ljubljana 2007

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE**

Polonca Bezjak

Mentor: izr. prof. dr. Samo Kropivnik

**ARBORETUM VOLČJI POTOK
(Odnos ljudi do narave, prostega časa in Arboretuma)**

DIPLOMSKO DELO

Ljubljana 2007

ARBORETUM VOLČJI POTOK (Odnos ljudi do narave, prostega časa in Arboretuma)

Namen diplomskega dela je ugotoviti kakšen odnos imajo mlade družine do narave, prostega časa in Arboretuma. V prvem delu sem se osredotočila na opis narave kot splošnega pojma, predstaviti pomembnejših teorij naravnih parkov, povzetku ankete SJM o odnosu do narave, opredelitvi definicij prostega časa in analizi ankete o preživljanju prostega časa. Za boljše poznavanje tematike parkov sem najprej podrobno predstavila in opisala uspešen angleški botanični vrt Middleton in nato Arboretum ter naredila primerjavo med obema parkoma. Drugi ali osrednji del diplomskega dela sem namenila analizi študije primera o Arboretumu. Z izvedbo fokusne skupine in ankete sem ugotovila, da mladim družinam narava pomeni pobeg iz vsakdana. Do različnih mnenj, kaj narava predstavlja, pa prihaja med anketiranci, ki prihajajo iz urbanega okolja in tistimi iz ruralnega. Večina pa svoj prosti čas rada preživi v naravi, še posebej zaradi otrok. Pomembna je tudi ugotovitev, ki se veže na Arboretum, saj je problem neobiskovanosti parka v veliki meri povezan z nepoznavanjem in neseznanjenostjo z dogodki, ki se odvijajo v Arboretumu.

Ključne besede: narava, prosti čas, študija primera, Arboretum

THE VOLČJI POTOK ARBORETUM (The People's Attitude towards Nature, Free Time and the Arboretum)

The purpose of the BA dissertation is to establish what kind of attitudes young families have towards nature, free time and the Arboretum. In the first part of the dissertation I focused on the description of nature as a general notion, the presentation of the more important theories about nature parks, the summary of the SJM survey regarding the attitude towards nature, the formulation of definitions of free time and the analysis of the survey on the spending of free time. So as to achieve a better knowledge of the parks' themes, I first presented in detail a successful English botanical gardens, the Middleton, and then the Arboretum and drew a comparison between the two parks. I devoted the second or central part of the dissertation to the analysis of the Arboretum case study. With the implementation of the focus group and survey, I found that nature for young families means the escape from everyday life. The people surveyed that come from the urban environment and those coming from the rural environment have different opinions about what nature represents. However, most people prefer spending their free time in nature, especially because of the children. The findings about the Arboretum are also very important as the problem of the lack of visitors is to a great extent linked to the lack of knowledge and information about the events taking place at the Arboretum.

Key words: nature, free time, case study, Arboretum

KAZALO

UVOD.....	6
1. NARAVA IN PROSTI ČAS.....	10
1.1 OSNOVNE OPREDELITVE.....	10
1.2 NARAVA.....	10
1.3 ODNOS DO NARAVE.....	11
1.4 PROSTI ČAS.....	12
1.5 PORABA PROSTEGA ČASA.....	13
1.5.1 Poraba časa po spolu.....	13
1.5.2 Poraba časa za prostočasne aktivnosti pri osebah nad 10 let.....	14
1.5.3 Poraba časa po starosti.....	14
2. TEORIJE PARKOV IN NARAVE.....	16
2.1 PRIMER IZ TUJINE.....	17
2.2 MIDDLETON, NACIONALNI BOTANIČNI VRT V WALESU.....	18
2.2.1 Predstavitev parka.....	18
2.2.2 Značilnosti parka.....	19
2.2.3 Vizija in poslanstvo.....	19
2.2.4 Park danes.....	19
2.3 ARBORETUM VOLČJI POTOK.....	20
2.3.1 Poslanstvo Arboretuma Volčji Potok.....	20
2.3.2 Zgodovina Arboretuma Volčji Potok.....	21
2.3.3 Značilnosti parka.....	21
2.3.4 Arboretum danes.....	22
2.4 SKUPNO/RAZLIČNO MED OBEMA PARKOMA.....	22
2.4.1 Poslanstvo in vizija.....	22
2.4.2 Prosti čas in stil.....	22
2.4.3 Financiranje parka.....	23
2.4.4 Namen in vloga parka.....	23
2.5 ZAKLJUČEK PRVEGA DELA.....	23

3. ŠTUDIJA PRIMERA – ARBORETUM.....	25
3.1 OPREDELITEV PROBLEMA IN CILJEV RAZISKAVE.....	25
3.1.1 Odločitveni problem.....	25
3.1.2 Raziskovalni problem.....	25
3.1.3 Cilj raziskave.....	26
3.2 NAČRTOVANJE RAZISKAVE.....	26
3.2.1 Načrt.....	26
3.2.2 Fokusna skupina.....	26
3.2.3 Anketa.....	27
3.2.4 Populacija in velikost vzorca.....	28
3.2.5 Način vzorčenja.....	28
3.3 ZBIRANJE INFORMACIJ.....	29
3.3.1 Način izvedbe fokusne skupine.....	29
3.3.2 Način anketiranja.....	29
3.4 ANALIZA INFORMACIJ.....	30
3.4.1 Glavne ugotovitve fokusne skupine po tematskih sklopih.....	30
3.4.2 Splošni vtis.....	34
3.4.3 Analiza rezultatov ankete.....	35
3.4.4 Dopolnilne spremenljivke.....	35
3.4.5 Opis anketiranih glede na dopolnilne spremenljivke.....	36
3.4.6 Osnovne spremenljivke.....	39
3.4.7 Opis anketiranih glede na osnovne spremenljivke.....	40
3.4.8 Odnos do narave in prostega časa v odvisnosti od dopolnilnih.....	41
spremenljivk	
3.4.9 Odnos do Arboretuma v odvisnosti od dopolnilnih spremenljivk.....	46
3.5 PREDSTAVITEV UGOTOVITEV.....	49
4. ZAKLJUČEK.....	51
5. LITERATURA IN VIRI.....	53
6. INTERNETNI VIRI.....	55

UVOD

Arborétum – a m [lat.]

vrt z drevjem in drugim lesnatim

rastlinstvom, zlasti v študijske namene (Priročni slovar tujk 2002: 49).

Danes predvsem veliko družboslovnih besedil izpostavlja, da živimo v postindustrijski družbi, za katero so značilne predvsem globalizacija in hitre družbene spremembe, ki se tičejo tako tehnologije in inovacij kot tudi življenjskih stilov. Življenjski stil pa ni več samo beseda, ki jo lahko pripišemo bogatim, temveč je postal osnovni koncept, preko katerega poteka razumevanje posameznika. Življenjski stil se tako odraža v vseh aktivnostih posameznika, kamor uvrščamo njegovo delovanje, prehranjevanje, oblačenje, obnašanje ter nenazadnje tudi delitev prostega časa. Spremembe nas spremljajo na vsakem našem koraku. Tako je bilo včasih predvsem značilno, da so ljudje izdelke kupovali zaradi njihove uporabne vrednosti, danes kupujemo izdelke zato, ker nam predvsem nekaj simbolno predstavljajo oziroma ker nam predstavljajo določen življenjski stil.

Za sodobno družbo je tako na eni strani značilna dinamičnost, kompleksnost, po drugi strani pa vračanje k naravi, ritualom in osnovam. Danes narava ponovno dobiva na pomenu, saj si vedno več ljudi prizadeva, da bi ohranili njeno neokrnjenost. Vedno bolj smo pogreznjeni v svet tehnologije in umetnih materialov, ki jim na delovnem mestu ne moremo pobegniti. Prav zaradi tega smo se v svojem prostem času začeli vračati k naravi, saj nam narava pomeni pobeg iz tega umetnega in prenatrpanega vsakdana. Vedno manj imamo časa samo zase, zato ga želi večina ljudi izkoristiti kar se da najbolje.

Prosti čas je bil včasih razkošje bogatih, saj ga revni sloj ni poznal. Z nastopom industrijske družbe pa se je tudi to spremenilo in tako je danes prosti čas ena izmed značilnosti razvite družbe. Danes nam pravzaprav prosti čas pomeni beg iz vsakdana. Vendar je pomembno, da se zavedamo, da vsaka socialna skupina drugače definira pojem prostega časa, ki je predvsem povezan z odnosom do drugih socialnih skupin. Prosti čas je v vseh socialnih skupinah definiran kot pomemben dejavnik za vzpostavljanje psihičnega ravnotežja v posamezniku, za odklik od vsakdanjih

problemov ter je zmeraj dojemljiv kot nekaj pozitivnega. Tako je prosti čas izpodrinil zaposlitev kot najpomembnejši del našega življenja.

Za obdobje, v katerem živimo, je značilen hiter tempo, kaotičnost in nenehne spremembe. Prav zaradi vseh teh novih sprememb smo se ponovno začeli vračati k osnovam, naravi in duhovnosti, ki nam s tem ponujajo nasprotje vsega tega. Arboretum Volčji Potok (v nadaljevanju Arboretum) se sooča s problemom neobiskovanosti izven glavne spomladanske razstave tulipanov, ki je zelo poznana in tako zasenči vse ostale razstave, ki potekajo preko ostalega leta. Menim, da je to predvsem zaradi nepoznavanja in neseznanjenosti z aktivnostmi znotraj Arboretuma. Iz vseh teh razlogov, ki pestijo Arboretum, sem se odločila, da bom s svojim diplomskim delom poskušala ugotoviti, kakšen odnos imajo ljudje do Arboretuma. Moj prvotni cilj je raziskati odnos do Arboretuma, vendar ker je sam odnos do Arboretuma tesno povezan s tem, kakšen odnos imajo ljudje do narave in prostega časa nasploh, sem se najprej osredotočila na ti področji.

Tako sem v prvem poglavju diplomskega dela predstavila osnovno teoretično opredelitev narave in prostega časa. Nadaljevala sem z navajanjem različnih teorij o naravi ter opisala javnomnenjske ankete, ki so bile narejene na to temo. V zadnjem delu poglavja sem navedla nekaj splošnih teorij prostega časa ter teorijo prostega časa družine in prav tako opisala javnomnenjsko anketo na temo poraba prostega časa.

V drugem poglavju sem se osredotočila na teorije turizma, ki temeljijo na naravi, saj iz vidika turizma Arboretum spada v to skupino. Te teorije predstavljajo zaščitena področja, njihovo ohranitev, pritiske obiskovalcev in parke kot neprofitne organizacije. V drugem delu sem nato najprej predstavila park iz tujine – Middleton, the National Botanic Garden of Wales in nato še Arboretum. Pri obeh sem se poglobila v zgodovino, poslanstvo, splošni opis značilnosti parka ter opisala kaj predstavljata danes kot park in kakšen vpliv imata s tem na okolico. Konec poglavja sem namenila primerjavi med obema parkoma.

Tretje poglavje predstavlja raziskavo o odnosu ljudi do narave, prostega časa in Arboretuma. V sami raziskavi sem za osnovo uporabila splošno shemo o postopku tržne raziskave: 1. opredelitev problema in ciljev raziskave (odločitveni in raziskovalni

problem ter cilji raziskave); 2. načrtovanje raziskave (predstavila sem načrt fokusne skupine in ankete); 3. zbiranje informacij (primarni in sekundarni podatki, opis poteka fokusne skupine in ankete ter opis populacije in načina vzorčenja); 4. analiza informacij (ugotovitve fokusne skupine in ankete ter analiza podatkov iz ankete – osnovne in dodatne spremenljivke); 5. predstavitev ugotovitev.

Za sam uvod sem se odločila, da bom ravno tukaj omenila, da je sam Arboretum del turizma in da so predvsem trendi, ki jih napoveduje turizem tisti, ki bodo odločili, kakšna bo njegova prihodnost. Prihodnost Arboretuma je predvsem povezana s svetovnimi in domačimi trendi v turizmu. Trend predvsem napoveduje v kakšno smer se razvijajo svetovne turistične destinacije in v kakšno smer gre povpraševanje potrošnikov. S tem pa tudi napoveduje, kako naj bi se turistična točka oziroma destinacija razvijala, če želi ostati konkurenčna in če želi obstati na trgu. V Slovenski turistični organizaciji (Internet 1) so razdelili trende na pet področij oziroma dejavnikov¹: politični dejavniki, ekonomski dejavniki, sociološki dejavniki, tehnološki dejavniki in okoljski dejavniki. V svojo diplomsko delo bom vključila zadnje tri. Poleg teh treh dejavnikov sem vključila tudi nekaj megatrendov, ki vplivajo na razvoj turizma.

Najprej bom omenila sociološke dejavnike in ti so: povečevanje števila starejših ljudi; trend manjšega števila družinskih članov, na kar vpliva dvig povpraševanja po specializiranih proizvodih; povečevanje števila mlajših turistov, ki si predvsem želijo bolj aktivna doživetja; več krajših in pogostejših potovanj oziroma počitnic; oblikovanje ponudbe za »telo, um in dušo«; povečanje zanimanja za umetnost, kulturo, zgodovino, izobraževanje in duhovnost; vse bolj prisotna skrb za varnost; naraščanje zavesti o zdravju in zdravem načinu življenja; individualni pristop s poudarkom na gostoljubju.

Kot drugo bom naštela tehnološka dejavnika. Ta sta: vpliv informacijske in komunikacijske tehnologije ter večja dostopnost informacij preko spleta in drugih tehnologij, ki povečuje konkurenco med turističnimi ponudniki.

Nazadnje sta še okoljska dejavnika. Ta sta: večji poudarek na varovanju okolja in narave v turistični ponudbi in povečanje povpraševanja do okolja odgovornih destinacij,

¹ Uporabili so elemente PEST analize (Kotler 2001: 154)

kjer bosta narava in prebivalstvo odigrala glavno vlogo ter tako prenaseljene in neusklajene destinacije z naravnim okoljem ne bodo atraktivne.

Poleg trendov na nas in s tem tudi na Arboretum vplivajo prav tako megatrendi. Megatrende Naisbitt (Kotler v Naisbitt 1982) opredeljuje kot »velike družbene, ekonomske, politične in tehnološke spremembe, ki se počasi oblikujejo in nato nekaj časa – med sedem in deset let, lahko tudi dlje – vplivajo na nas«. Megatrendi, ki se tako tičejo Arboretuma, so naslednji: v osnovi potovanja ostaja masovni posel, vendar bodo aranžmaji vse bolj sestavljeni po naročilu; pri potrošnikih se več občutek po pripadnosti, osebnem stiku, skupnosti s prijatelji ter družino – več storitev srečanj in zmenkov; življenje postaja bolj kompleksno in kaotično ter vedno bolj smo mobilnejši, iščemo počitnice, ki kot protiutež nudijo dotik normalnosti in stabilnosti; manj bodo jasni definirani segmenti za potovanja, saj bodo počitnice vse bolj povezane z drugimi dejavniki; vse manj bo neznanih destinacij.

V uvodu bi omenila tudi na težave pri iskanju literature, s katerimi sem se srečevala preko celotnega diplomskega dela. Med poglobljenim pregledom literature in zelo različnih virov, sem ugotovila, da je zelo malo napisanega ter raziskanega o naravnih, tematskih in predvsem cvetličnih in arboretskih parkih. Večina parkov nima narejenih nikakršnih raziskav oziroma če jih imajo, redko kateri park želi te podatke posredovati javnosti.

1. NARAVA IN PROSTI ČAS

Med nekaterimi ljudmi obstaja mnenje, da narava in prosti čas nimata nikakršne povezanosti. Moje mnenje se razlikuje od njihovega, saj menim, da sta zelo povezana. V primeru, da se želimo odpraviti v hribe, gore, nacionalne oziroma regionalne ter tematske parke ali pa samo oditi na sprehod, si moramo v našem prenatrpanem urniku načrtno vzeti čas, ki ga bomo temu namenili. Prav tako pa narava in prosti čas danes ponovno pridobivata na pomenu. Naravo lahko izpostavimo zaradi njenega drastičnega spreminjanja in katastrofalnih sprememb, prosti čas pa zaradi prenatrpanosti in stresa, ki ga danes doživljamo v službi. Pred podrobnejšo obravnavo navajanja in naštevanja različnih teorij narave in prostega časa ter javnomnenjskih podatkov, sem se odločila, da bom predstavila osnovne definicije narave in prostega časa, kot jih navaja Slovar slovenskega knjižnega jezika.

1.1 OSNOVNE OPREDELITVE

»**Narava** – Od človeka neodvisni predmetni svet in sile, ki v njem delujejo; del zemljiške površine, ki ga človek še ni bistveno spremenil« (SSKJ 1994: 619).

»**Prosti čas** – s katerim lahko človek po opravljenem poklicnem delu sam razpolaga, ker nima določene obveznosti s svojim časom« (SSKJ 1994: 95).

»**Prosti čas** je v raziskovanju porabe časa tisti čas, ki nam še ostane, potem ko od 24 ur odštejemo čas za spanje, prehranjevanje, zaposlitev, gospodinjska opravila ter skrb za otroke in čas za šolanje« (Statistični letopis 2003: 257).

1.2 NARAVA

Narava je zelo širok pojem in vsak človek jo dojema in sprejema drugače. Pomen in dojetanje narave sta se skozi zgodovino človeka spreminjala ter tako vplivala na okolje in s tem posledično na posameznika. Kirn (2004: 34–41) je razdelil dojetanje narave človeka na štiri obdobja. Paleolitski človek je naravo sprejemal kot živo in oduhovljeno (animalizem). V neolitiku so nastali temelji etičnega antropocentrizma, ki izključuje naravo in vsa živa bitja, razen človeka, iz človekovega moralnega odnosa. V industrijski

dobi je prišlo do kapitalnega odnosa do narave, ki je še vedno viden v številnih državah po svetu. Danes, v postindustrijskem obdobju, se je razvilo mišljenje, da je človek specifična narava v naravi in odnos do ostalega življenja in celotne narave postaja predmet moralne presoje.

Narava, naravno, neumetno, to so vse segmenti, ki postajajo v potrošništvu vedno bolj pomembni. S tem se prav tako spreminja tudi naš odnos do narave. Ottmanova (1992: 1,4) pravi, da smo prešli v obdobje »zelenega marketinga«, saj je ena glavnih tematik, s katero se morajo podjetja ukvarjati, skrb za okolje. Ljudje so se začeli zavedati okolja okoli sebe, začeli so se zavedati, da smo sami krivi za to, da smo pristali kjer smo. Potrošniki so začeli zavračati izdelke, ki so okolju nevarni, medtem ko so naravno pridelani, okolju prijazni, izdelki v porastu. Podjetja se morajo tako soočiti s tem, če želijo ostati konkurenčna.

1.3 ODNOS DO NARAVE

Kirn (2004: 232–233) je v enem izmed poglavij povzel javnomnenjske raziskave o odnosu ljudi do narave. Najprej se bom osredotočila na mednarodno anketo ISSP/1993, ki je pokazala, da se 78% Slovencev strinja s trditvijo, »da bi narava ostala v miru in harmoniji, če bi le človek ne posegal vanjo«, kar nas je uvrstilo na drugo mesto izmed 14 evropskih držav. Enaka anketa je pokazala, da se 74,5% Slovencev strinja s trditvijo »da, narava pomeni hud boj za obstanek in preživetje le najmočnejših«, kar nas je uvrstilo na peto mesto. Presenetljivo visok je podatek iz SJM 95/2, kjer se je 95% Slovencev opredelilo za paradigmo sožitja z naravo, ne pa gospodovanja nad njo. V zadnjem delu je Kirn odgovore na zastavljeno vprašanje SJM 2000/2, katera trditev je respondentu najbližja glede njegovega odnosa do narave, podrobneje razdelil na tri skupine:

- a) sakralno/kreacionistično (najbližja jim je trditev, da je narava sveta zato, ker je božja stvaritev), s katero se je strinjalo 14,5% Slovencev;
- b) intrinzično animistično/sakralno (najbližja jim je trditev, da je narava duhovna ali sveta sama po sebi), s katero se je strinjalo 31,4% Slovencev;
- c) naturalistično (narava je sicer pomembna, vendar pa ni niti duhovna niti sveta), s katero se je strinjalo 42,8% Slovencev.

Naturalistično mišljenje predvsem prevladuje med neverujočimi, saj se je zanj opredelilo 64,1% vseh anketiranih, medtem ko se je samo 1,5% neverujočih opredelilo za sakralno/ kreacionistično mišljenje.

Slovenci, kot postindustrijska družba in kot država, ki jo še zmeraj večina pripisuje »vzhodu«, imamo dokaj pozitiven odnos do narave napram nekaterim zahodnim državam, narava nam zmeraj bolj postaja pomembna vrednota in nenazadnje se zelo zavedamo njene pomembnosti ter naših dejanj, ki vplivajo na naravo ter posledice, ki temu sledijo.

1.4 PROSTI ČAS

Poznamo različne teorije prostega časa. Navedla bom teorijo, ki jo navaja Nevenka Černigoj-Sadar (1996: 197) ki pravi, da je »prosti čas kot množični pojav in je produkt industrijske družbe, za katero je značilno ločevanje med delovnim in bivalnim okoljem, med produkcijo, reprodukcijo in potrošnjo«.

Prosti čas oziroma preživljanje le tega je povezan s socialnoekonomskim položajem posameznika in z življenjskim obdobjem. Se pravi, bolj ko je posameznik izobražen in več kot ima posameznik denarja, bolj pestro preživlja svoj prosti čas, kar je popolnoma logično, saj danes vsaka aktivnost nekaj stane, torej če ima posameznik več denarja, več si lahko teh aktivnosti privošči. Vendar je na koncu za vsakega posameznika prosti čas simbol osebne svobode, saj ga preživlja tako, kot mu najbolj ustreza.

V okviru svoje tržne raziskave sem izbrala kot ciljno populacijo mlade družine² in se odločila, da podam eno izmed teorij prostega časa, ki se nanaša na družino, saj prosti čas ni nujno samo domena posameznika, temveč tudi celotne družine. V knjigi avtorjev Critcher in dr. (2001) zasledimo tri oblike prostega časa, ki se pojavijo v družini. Prvi je formalni prosti čas, ki vključuje čas in interakcije, ki se dogajajo okoli doma. Drugi so planirani dogodki, ki dajejo pomen ostalim stvarem, saj gre za dogodke, ki bi naj bili planirani ter vsakdanji, kot na primer ukvarjanje s športom, obisk cerkve, sodelovanje v organizaciji itd. V tretjega uvrščamo počitnice, kjer poleg izletov uvrščamo še

² Po Statističnem uradu Republike Slovenije so mlade družine tiste družine, ki imajo nešoloobvezne otroke.

povezovanje družine, saj imajo starši takrat možnost, da najdejo čas za komunikacijo s starejšimi otroki.

Obstajajo pa tudi različne funkcije prostega časa, ki se osredotočajo na družino. Prosti čas lahko omogoči avtonomnost in samostojnost znotraj družine, lahko prispeva k razvoju novih možnosti in načinov za interakcije znotraj družine oziroma za razvoj samih odnosov, prosti čas pa je prav tako vzajemen interes za družino, saj se lahko skupaj odločajo kam bodo šli na počitnice. Seveda pa je prosti čas tudi družbeni prostor starševstva, saj ni nujno, da se samo en starš naenkrat igra z otroki, ampak lahko to počneta skupaj.

1.5 PORABA PROSTEGA ČASA

V tem poglavju sem se usmerila na analizo porabe prostega časa v Sloveniji. Tako sem v Statističnem letopisu 2006³ prišla do informacij o porabi časa slovenskega prebivalstva starejšega od deset let. Zaradi velikega obsega informacij sem se odločila, da jih bom porazdelila na manjša poglavja ter jih prikazala v tabelah za lažjo preglednost. Podatki, ki so navedeni v tabelah, so povprečje vseh anketiranih. Izbrala sem samo tiste spremenljivke, ki so relevantne za mojo diplomsko delo.

1.5.1 Poraba časa po spolu

Tabela 1.5.1.1: Povprečna poraba časa po spolu

	MOŠKI	ŽENSKE
Televizija	2h 12'	1h 50'
Kultura šport, konjički	1h 2'	39'
Skrb za družino	11'	27'
Skrb za gospodinjstvo in pomoč drugim gospodinjstvom	2h 23'	4h 4'
Družabno življenje	1h 1'	1h 0'
Pot, potovanje	1h 11'	1h 1'
Udeležba na prireditvah, verske aktivnosti	9'	8'

Vir: Statistični letopis Slovenije 2006. Letnik april 2000 – marec 2001, poglavje 14. Statistični urad Republike Slovenije, Ljubljana.

Iz tabele lahko izhajam, da gre za popolnoma klasičen tip moškega in ženske. Ženska še zmeraj več časa nameni skrbi za gospodinjstvo in pomoč drugim gospodinjstvom od

³ Statistični letopis Slovenije 2006. Letnik april 2000 – marec 2001, poglavje 14

moškega in prav tako več časa posveča skrbi za družino. Medtem ko je moški tisti, ki se bolj posveča svojim konjičkom, kulturi in športu ter še zmeraj več časa presedi pred televizorjem. Na splošno pa oba spola, v primerjavi z gledanjem televizije, zelo malo časa posvetita skrbi za družino.

1.5.2 Poraba časa za prostočasne aktivnosti pri osebah nad 10 let

Tabela 1.5.2.1: Povprečna poraba časa za prostočasne aktivnosti

	MOŠKI		ŽENSKE	
	Delovni dan	Sobota, nedelja	Delovni dan	Sobota, nedelja
Televizija	2h 4'	2h 35'	1h 45'	2h 2'
Branje	23'	22'	23'	22'
Druženje z družino in pogovarjanje	41'	1h 19'	39'	1h 10'
Šport, rekreacija, produktivna vadba	32'	57'	24'	40'
Konjički in igre	17'	25'	7'	10'
Udeležba na prireditvah, verske aktivnosti	6'	18'	5'	18'

Vir: Statistični letopis Slovenije 2006. Letnik april 2000 – marec 2001, poglavje 14. Statistični urad Republike Slovenije, Ljubljana.

Iz tabele je razvidno, da pri spremenljivki druženje z družino in pogovarjanje pridemo do nasprotujočih si podatkov s prejšnjo tabelo. V tej tabeli si moški vzamejo več časa za svojo družino kot ženske tako ob delavnikih kot ob vikendih. Vendar so še zmeraj moški tisti, ki več časa presedijo pred televizorjem kot ženske, tako med tednom kot med vikendom. Povprečna slovenska družina tako nameni več časa gledanju televizije kot druženju in pogovarjanju med seboj. Prav tako je še zmeraj moški tisti, ki porabi več časa za šport in rekreacijo kot ženska in to tudi med vikendi. Enako velja tudi za konjičke in igre, kjer celo porabi več časa za-to med delavnikom kot ženska med vikendom.

1.5.3 Poraba časa po starosti

Tabela 1.5.3.1: Povprečna poraba časa po starosti

	20 – 24 LET	25 – 34 LET	35 – 44 LET
Televizija	1h 49'	1h 36'	1h 45'

Kultura, šport, konjički	1h 6'	47'	33'
Skrb za družino	16'	56'	24'
Skrb za gospodinjstvo in pomoč drugim gospodinjstvom	1h 57'	2h 42'	3h 20'
Družabno življenje	1h 30'	1h 0'	51'
Pot, potovanje	1h 29'	1h 18'	1h 10'
Udeležba na prireditvah, verske aktivnosti	10'	8'	6'

Vir: Statistični letopis Slovenije 2006. Letnik april 2000 – marec 2001, poglavje 14. Statistični urad Republike Slovenije, Ljubljana.

V tej tabeli sem izpostavila samo tiste starostne skupine, ki so relevantne za mojo diplomsko delo. Starostna skupina med 20 in 24 let je predvsem skupina, kjer je več študentov in mladih ljudi brez otrok, ki pretežno še živijo pri svojih starših, saj imajo največ časa za gledanje televizije, za kulturo, šport in konjičke, za družabno življenje, za pot in potovanje ter za udeležbo na prireditvah in se najmanj posvečajo svoji družini ter skrbi za gospodinjstvo. Skupina med 25 in 34 let je skupina mladih družin, kar nam pove, da imajo najmanj časa za gledanje televizije, saj morajo več svojega časa nameniti skrbi za družino. Prav tako si še zmeraj vzamejo čas za kulturo, šport in konjičke, za družabno življenje ter pot in potovanje in nekoliko več časa porabijo za skrb v gospodinjstvu. Zadnja skupina od 35 do 44 let, je skupina družin predvsem z šoloobveznimi otroki, kjer največ časa namenijo skrbi za gospodinjstvo, najmanj pa kulturi, športu in konjičkom, družabnemu življenju, potovanju in udeležbi na prireditvah.

Slovenci, glede na to kako dojemamo prosti čas, ne spadamo v postindustrijsko družbo, temveč prej v industrijsko. Pod prosti čas še zmeraj pripisujemo skrb za družino in gospodinjstvo ter za slednje namenimo največ časa, za družino pa presenetljivo malo. Še zmeraj so pretežno ženske tiste, ki največ časa namenijo skrbi tako za otroke kot za gospodinjstvo in družino, moški pa tisti, ki se raje posvečajo športu in svojim konjičkom.

2. TEORIJE PARKOV IN NARAVE

Arboretum in drugi botanični vrtovi so del turistične ponudbe, ki temeljijo na naravi. Ker ima velika večina botaničnih parkov bogato zgodovino ter poglobljen pomen pri ohranjanju rastlinskih vrst, jih ogromno spada pod kulturno dediščino ter jih uvrščamo pod zaščitena področja. V isto skupino kot botanične vrtove v turizmu prištevamo še nacionalne in regionalne parke itd. Vse te turistične destinacije, temelječe na naravi, se zmeraj srečujejo s pritiski obiskovalcev ter zaščito narave in kulturne dediščine. Pri tem ne gre samo za ponudbo kvalitetne storitve za obiskovalce, temveč sta na prvem mestu zaščita in ohranitev rastlinskih vrst in s tem narave.

Majhen, a hitro rastoč segment svetovne turistične industrije, je turizem, ki temelji na naravi. To se predvsem nanaša na motiviranost za potovanja ali na interes za naravno zgodovinske znamenitosti, kjer lahko obiskovalci združujejo izobraževanje, rekreacijo in pogosto tudi dogodivščino. Ena izmed glavnih znamenitosti predstavljene vrste turizma, ki temelji na naravi, so javni nacionalni parki, naravni rezervati in druga zaščitena področja. Prav tako pa so našteje naravne znamenitosti cenjene zaradi njihovega obstoja in njihove uporabnosti ter zahteve po tem, da jih ohranimo (Ryan, Page 2000: 324).

Medtem ko imajo vse destinacije, tudi tiste, ki so posebej ustvarjene za turistično industrijo neko vrednoto oziroma znamenitost, s katero se ločuje od drugih destinacij, ter dober management, ki jo podpira, pa je za tiste destinacije za katere znamenitost temelji na dediščini značilno to, da je predvsem pomembno upravljanje s kapacitetami, ki jih imajo na voljo. Ne samo, da je njihov obstoj kot turistična destinacija odvisna od obstoja in kvalitete njihove bogate dediščine, ampak je pomembnejše, da je potrebno bogato dediščino zavarovati pred zlorabo, preveliko rabo in postopno degradacijo (Butler 2006: 117).

Nacionalni parki so nova znamenitost v turizmu glede na zaščitena območja na splošno. Znano je, da so pomembni prostor za preživljanje prostega časa, za rekreacijo in turizem. Medtem ko njihova lokacija ostaja enaka, pa namen uporabnosti variira med tistimi, ki uporabljajo nacionalni park kot kraj za lokalno rekreacijo in tistimi, ki vstopajo v park kot domači ali tuji turisti. Ne glede na to, ali je obisk rekreacijski ali

turističen, je problem s katerim se sooča veliko parkov, predvsem pritisk obiskovalcev (Butler 2006: 119).

Nacionalni in drugi parki pa ne delujejo sami po sebi, temveč so prav tako kot druge profitne in neprofitne organizacije odvisni od denarnih sredstev. Nacionalni in regionalni parki po večini spadajo med neprofitne organizacije, katere vzdržuje in financira država ter lokalne skupnosti. V isto skupino prav tako uvrščamo večino botaničnih vrtov, ki se poleg sredstev s strani države, donatorskih sredstev ter podpore lokalnih skupnosti, financirajo še z vstopninami, prodajo in drugimi dogodki. Kljub vsemu pa spadajo med storitvene dejavnosti neprofitnega značaja.

Storitev po Kotlerju (2001: 464) je: «Dejanje ali delovanje, ki ga ena stran lahko ponudi drugi, je po svoji naravi neotipljivo in ne pomeni posedovanja česar koli».

"Neprofitne oziroma nedobičkonosne organizacije so skupni pojem za javno upravo, za družbene dejavnosti in za prostovoljne organizacije, ki poslujejo brez dobička, ali pa z njim, vendar cilj njihovega poslovanja ni dobiček; če do njega pride, se z njim ne razpolaga po svobodni presoji, ampak se le-ta vlaga nazaj v dejavnost organizacije in služi kot sredstvo za razširitev te dejavnosti ali pa za dvig kvalitete storitev." (Možina in dr. 1994: 959)

2.1 PRIMER IZ TUJINE

Ker je Arboretum edini botanični vrt z lesnatimi rastlinami v Sloveniji in ker spada med pomembno hortikulturno stvaritev, sem se odločila, da bom za primerjavo z Arboretumom vzela botanični vrt iz tujine. Med pregledovanjem literature ter interneta sem se odločila, da bom izbrala Wales kot primer dobre prakse iz tujine. Wales ima poleg vseh nacionalnih naravnih in drugih zaščiteneh parkov tudi Nacionalni botanični vrt v Middletonu, ki ga bom obravnavala podrobneje.

Wales ponuja enkratno pokrajinsko raznolikost na majhnem področju. Približno ena petina vsega ozemlja leži znotraj treh nacionalnih parkov. Pokrajina je sestavljena iz petih področij, v katerih izstopa naravna lepota in med njo pripisujejo tudi obalo, kjer je 40 odstotkov obale označene kot naravna dediščina. Imajo 45 nacionalnih naravnih

rezervatov in 730 krajev za posebne znanstvene interese, kjer poskušajo ohraniti floro, favno in geološke tvorbe. Tako Wales spada med tiste, ki so aktivni pri ohranjanju in višanju vrednosti naravnega okolja (Ryan, Page 2000: 303).

2.2 MIDDLETON, NACIONALNI BOTANIČNI VRT V WALESU

2.2.1 Predstavitev parka

Park in vrtovi v njem izhajajo iz 18. stoletja. Park ima 230 hektarjev, ki ležijo na robu Towy Valley s čudovitim razgledom na eno najlepših pokrajin nedotaknjene Walesa, v regiji, ki je bogata s kulturo.

Ideja o botaničnem vrtu izhaja od Williama Wilkinsa, lokalnega botanika, ki se prav tako ukvarja s projekti restavracije zgodovinskih vrtov. Originalen koncept za razvoj botaničnega vrta je bil lokalni interes in pomembnost, vendar je Wilkinson s sodelavci ugotovil, da lokalnemu prebivalstvu primanjkuje znanja o Welsovem vrtovnem bogastvu in tako je park v Middletonu dvignil na nacionalno raven. Park je prvi novi veliki botaničen vrt v Britaniji v prejšnjem stoletju in je poznan kot nacionalna institucija Walesa. Upajo, da se bo razvil v organizacijo na mednarodni ravni, ki bo posvečena ohranitvi, vrtnarstvu, znanosti, izobraževanju, prostemu času in umetnosti (internet 2).

Park je registriran kot dobrodelna ustanova, ki obstaja brez rednih donatorskih sredstev katerekoli vladne organizacije, vendar večino denarja dobi od pomoči in podpore vladnih agencij Welsh Assembly Government, National Lottery Found in Carmarthenshire County Council ter od prostovoljnih sredstev. Preostanek sredstev pridobijo preko vstopnin, prodaje, najema prostorov itd. (internet 3).

Park Middleton uvrščamo med zasebni neprofitni sektor, kamor sodijo tudi dobrodelne ustanove, cerkev, fundacije, muzeji in bolnišnice. Pri storitvah Kotler razlikuje pet vrst ponudb: zgolj opredmeteni izdelek; opredmeteni izdelek s spremljajočimi storitvami; hibrid; osnova je storitev, ki jo spremljajo manj pomembni izdelki in storitve; zgolj storitev. Osnovna usmerjenost parka je storitev, kamor spada ogled samega parka, ki jo

spremljajo manj pomembni izdelki in storitve, kot je na primer prodaja rož (Kotler 2001: 464).

2.2.2 Značilnosti parka

Glavna značilnost parka je steklena hiša v kateri imajo razstavo mediteranskega rastlinja. V parku se nahaja tudi japonski vrt, 220 metrov dolga sprehajalna pot in sedem jezer. Veliko prostora namenijo ohranjanju rastlinja. Tako imajo Science centre, kjer se ukvarjajo z ohranjanjem rastlin ter z raziskavami; Wallace Garden, kjer se ukvarjajo z genetiko ter Hyder Water Discovery center, v katerem potekajo izobraževanja. Imajo še številne druge namenske stavbe; Nursery Glasshouse, kjer imajo vrtnarijo, Physicians of Myddfai Exhibition center, v katerem je razstava zdravilne medicine; Biomass Energy center z zeleno tehnologijo namenjeno za recikliranje in potrebe parka in Double Walled Garden, kjer gojijo sadje in zelenjavo. Seveda pa niso pozabili na obiskovalce in dogodke, saj imajo kino, kjer predvajajo filme o pomembnosti rastlin. V parku se nahaja tudi konferenčni center Principality House; Millennium Square, ki je osrednja točka za gostujoče dogodke ter Stables Court, center za obiskovalce, restavracija in trgovina s spominki (Holloway 2004: 461–470).

2.2.3 Vizija in poslanstvo

»Da se razvijemo v svetovno znan nacionalen botaničen vrt, ki je namenjen raziskovanju in ohranitvi biološke raznolikosti ter njeni razširjeni koristni uporabi za življenjsko učenje ter prijeten za turiste« (internet 4). Vizija in poslanstvo parka se predvsem naslanjata na razvoj parka kot izobraževalne ustanove namenjene raziskovanju in ohranitvi, torej kot raziskovalni institut, ter manj na naravo kot samo in ohranitev njene dediščine.

2.2.4 Park danes

Park se je na začetku srečeval z mnogimi problemi. Eden izmed prvotnih problemov je bilo oglaševanje parka, saj se je samo ime parka v treh letih spremenilo trikrat. Prvotno ime »The National Botanic Garden of Wales« je bilo preveč specifično in strokovno, drugemu imenu »The Garden of Wales« naj bi primanjkovala identiteta, saj je samo ime

premalo povedalo, kje se park nahaja. Na koncu so se odločili za ime »Middleton, the National Botanic Garden of Wales.« Drugi problem je bil v tem, da na začetku niso imeli določene ciljne populacije. Izpostavili so tudi razvoj lokalne infrastrukture, saj se ni razvijala skladno z razvojem parka.

V sedanjem času so se razmere v parku bistveno izboljšale. Park se razvija, obnavlja in dograjuje. Prenovili so laboratorije, kino, center za obiskovalce, zgradili so novo zgradbo, ki je namenjena za umetnost ter nove vrtove. Osredotočili so se tudi na otroke, saj že gradijo nova tematska igrišča. Danes se lokalna turistična organizacija razvija skladno s parkom in s tem tudi lokalna infrastruktura. V raziskavi, ki so jo izvedli, so ugotovili, da največ obiskovalcev prihaja iz Južnega Walesa ter so stari nekje petdeset ali več let in so navdušeni nad vrtovi. Tako so si zastavili novo ciljno populacijo, to je lokalno prebivalstvo, ki je okvirno oddaljena uro in pol vožnje v stran. Spremenili pa so tudi zaposlitveno strukturo. Odločili so se, da bodo zaposlili bolj izobražene ter prijazne ljudi ter dali prednost razvoju kvalitete zaposlenih pred nakupom in preureditvijo novega dela parka. Park ima velik vpliv na turizem v širšem področju, na ekonomsko razvitost celotne regije ter na zaposlitveno shemo (Holloway 2004: 461–470).

2.3 ARBORETUM VOLČJI POTOK

Ker je bistveni del mojega diplomskega dela analiza odnosov ljudi do Arboretuma, sem se odločila, da na začetku predstavim nekaj podatkov, ki opisujejo Arboretum. Arboretum, kot že omenjeno, je edini botaničen vrt za lesnate rastline v Sloveniji in tako najbolj primerljiv s samo naravo, prav tako spada pod kulturni spomenik državnega pomena. Park predstavlja za Slovenijo pomembno hortikulturno stvaritev, poleg tega je izobraževalna ustanova, ki ima za seboj zelo bogato zgodovino. Predstavitev parka je pomembna za razumevanje moje diplomske naloge.

2.3.1 Poslanstvo Arboretuma Volčji potok

Poslanstvo zavoda je trajno in nemoteno upravljanje s kulturnim spomenikom državnega pomena in prezentacija njegovih kulturnih vrednot. Arboretum skrbi za širjenje parkovne in vrtnarske kulture v slovenskem prostoru, se povezuje in sodeluje s

podobnimi institucijami po svetu. Strokovna služba skrbi za vrednotenje in razvoj arboretske zbirke, preizkuse rastlin in predstavitev dendroloških spoznanj (internet 5).

2.3.2 Zgodovina Arboretuma Volčji potok

Leta 1882 je od vdove Ferdinanda Gozanija kupil posestvo Volčji Potok Ferdinand Souvan. Ta je leta 1885 preuredil dvorec, nekatere pred dvorcem ležeče njive in travnike pa zasadil z drevjem in napravil park, ki ga je obdal z zidom. Po njem je posestvo podedoval njegov sin Leon Souvan. Poslopje, ki je na tem mestu stalo kakih 300 let, je 13. aprila 1944, uničil požar. Na zahodnem delu parka je stala nekdanja velika hlevska stavba, to poslopje je Ferdinand Souvan leta 1885 podrl in iz pridobljenega materiala postavil nov hlev na vzhodni strani dvorca. Njegov sin Leon pa je dal leta 1937 tudi ta hlev podreti ter postaviti na tem mestu garažo. Ta stavba še stoji in je sedaj zasilno preurejena v dendrološki laboratorij. Hlev pa je premestil v dobro urejeno gospodarsko poslopje, ki ga je dal sezidati izven parka v zahodnem delu posestva. Vso pozornost je posvetil ureditvi in razširitvi parka. Podrl je obzidje prvotnega parka in izpopolnil park (okoli 12 ha) z nasadi domačega in eksotičnega drevja. Park je ob južni in jugozahodni strani obdal z gabrovo živo mejo (internet 6).

Posebnost Arboretuma v Volčjem Potoku je, da je bil že od začetka oblikovan kot park, namenjen javnosti. Njegovi ustvarjalci so študijske zbirke rastlin uporabili kot gradivo za raznolike parkovne prizore. Drevnino so izbirali po njeni okrasni vrednosti in uporabnosti na vrtu in v parku. Z zgledi so predstavili, kako je treba osnovati estetsko in ekološko utemeljene kombinacije različnih rastlin (internet 7).

2.3.3 Značilnosti parka

Sam park Arboretum je razdeljen na več manjših parkov od katerih eni stojijo že od takrat, ko je bil park prvotno zasnovan do tistih, ki so bili zasnovani komaj pred leti. Med prvotne parke spadajo Spodnji in Zgornji angleški park, Stari park in Parterni park. Mlajši parki so predvsem Južni in Zahodni park ter Jelova Draga. Osrednji in najbolj poznani del parka sestavljata dvorec in Francoski vrt. Poleg vseh teh parkov pa ima Arboretum še dve jezери, jezero Rdečega javorja in Veliko jezero, Souvanovo loko, Hujski travnik in Rozarij, kjer prevladujejo sodobne sorte vrtnic (internet 8).

2.3.4 Arboretum danes

Arboretum Volčji Potok ima v Sloveniji od leta 1999 vlogo kulturnega spomenika državnega pomena, saj ima zaradi kulturnih, zgodovinskih, krajinskih in vrtnoarhitekturnih izjemnih lastnosti poseben pomen za Republiko Slovenijo. Arboretum sodi med najpomembnejšo vrtno dediščino v Sloveniji. Danes kot javni zavod nastopajo s pestro ponudbo različnih dejavnosti ter so usmerjeni tako v storitve kot v proizvodnjo.

Poleg parka imajo še vrtni center, projektivo (kjer urejajo vrtove in javne površine), revijo Vrtnar, drevesnico in cvetličarno ter golf igrišče. V parku pa je tudi veliko živali. Usmerila se bom na najbolj poznano dejavnost, to je park.

Arboretum spada prav tako pod zasebni neprofitni sektor. Park ponuja zgolj storitev, kot celotna organizacija pa Arboretum spada pod ponudbo, kjer je osnova storitev ogled parka, ki jo spremljajo manj pomembni izdelki in storitve, saj ima tako vrtni center kot golf igrišče.

2.4 SKUPNO/RAZLIČNO MED OBEMA PARKOMA

2.4.1 Poslanstvo in vizija

Poslanstvo in vizija Middletona temeljita predvsem na raziskovanju in ohranitvi rastlinskih vrst ter gresta bolj v smeri parka kot raziskovalnega instituta.

Poslanstvo Arboretuma pa je prvotno usmerjeno na ohranitev dediščine ter na samo širitev parka in šele na to na razvoj in ohranitev rastlin.

2.4.2 Prosti čas in stil

Oba parka sta bila že prvotno oblikovana kot park namenjen javnosti, vendar sta se vsak razvijala v svojo smer. Arboretum se je bolj osredotočil na širitev parkovne površine ter ustvaril veliko manjših različnih parkov z jezeroma, kjer obiskovalci predvsem lahko preživljajo svoj prosti čas kot sprehajanje po naravi. Prav tako se je osredotočil na

posamezne razstave rož, ki potekajo skozi celo leto. Middleton ima prav tako parkovno površino, kjer je več ali manj sedem jezer ter sprehajalna pot, vendar pa se lahko ponaša z različnimi vrstami vrtov. Bolj je namenjen, da obiskovalci v njem spoznajo različno rastlinje, da se seznanijo o pomembnosti rastlin ter da se več ali manj poučijo o naravi in o pomembnosti ohranjanju narave.

2.4.3 Financiranje parka

Arboretum kot kulturni spomenik državnega pomena ter registriran kot javni zavod, veliko svojih finančnih sredstev pridobi s strani države. Poleg tega pa je financiran še s strani okolijskih občin ter z vstopninami. Middleton je registriran kot dobrodelna ustanova, katero podpirajo tri večje vladne organizacije, preostanek denarja pa pridobi s prostovoljnimi sredstvi ter vstopninami.

2.4.4 Namen in vloga parka

Arboretum je prvotno bil namenjen raziskovanju rastlinja ter je bil registriran kot študijska ustanova. Njegova vloga je bila predvsem izobraževalnega značaja, namenjena ohranjanju in spoznavanju rastlinja. Danes sta vloga in namen Arboretuma drugačna. Še zmeraj se delno osredotočajo na ohranitev rastlin, vendar niso več študijska ustanova. V ospredje so predvsem bolj prišle storitvene in proizvodne dejavnosti kot golf igrišče in cvetličarna z drevesnico. Namen in vloga Middletona pa se nista toliko spremenila. Prvotni namen Middletona je bilo raziskovanje in ohranitev biološke raznolikosti in še danes to zmeraj predstavlja glavni namen. Predvsem je in še zmeraj predstavlja zelo pomembno vlogo kot eden pomembnejših nacionalnih botaničnih vrtov v Walesu, namenjen ohranitvi, vrtnarstvu, znanosti, izobraževanju, prostemu času in umetnosti.

2.5 ZAKLJUČEK PRVEGA DELA

Za konec prvega dela bom na kratko strnila vse teorije in ugotovitve, ki sem jih zapisala v prejšnjih poglavjih.

Slovenci se zavedamo okolja okoli sebe. Glede na raziskavo, v kateri je bilo vključenih 14 evropskih držav, smo bili zmeraj nekje na vrhu lestvice. Okoli tri četrtine Slovencev

meni, da bi bilo bolje, če bi naravi pustili iti svojo pot ter da gre v naravi za preživetje najmočnejših. Skoraj večina pa nas meni, da nismo superiorni nad naravo, temveč da živimo v sožitju z njo in da smo moralno odgovorni za vse, kar počnemo. Tako imamo do narave dokaj pozitiven odnos in smo s tem uvrščeni visoko med evropske države.

Kar se tiče prostega časa pa tavamo nekje v ozadju. Kot pravi Černigoj-Sadar, da je prosti čas produkt industrijske družbe in mi smo tam tudi ostali, saj pod prosti čas še zmeraj pripisujemo vse kar je izven časa službe, torej tudi skrb za družino. Pri nas še prosti čas ni postal pomembnejša vrednota ter še ni izpodrinil zaposlitev kot pomembnejši del našega življenja. Še zmeraj po večini prevladujejo tipične industrijske družine, kjer ženska skrbi za gospodinjstvo in družino, medtem ko je za moške pomembnejši šport in konjički.

In nazadnje še Arboretum. Arboretum zmeraj manj ostaja študijska in izobraževalna ustanova, saj se vedno bolj usmerjajo v druge panoge. Poleg parka ima danes zelo pomembno vlogo igrišče za golf, kar tudi pomeni, da se vedno bolj usmerjajo na tiste potrošnike, ki imajo potencialno več denarja. Sam park več ne širijo. Usmerili so se bolj na sezonske razstave različnih vrst rož in tako bolj postajajo botaničen kot arboretski park. Ne glede na vse to pa so še zmeraj edini tovrstni park v Sloveniji in mogoče ravno v tem leži njihova prihodnost.

3. ŠTUDIJA PRIMERA – ARBORETUM

Drugi večji del mojega diplomskega dela sestavlja trženjska raziskava o odnosu ljudi do narave, prostega časa in Arboretuma. Trženjska raziskava je po Kotlerju (2001:130) sistematično načrtovanje, zbiranje in analiza podatkov, ki se nanašajo na določene za podjetje pomembne trženjske razmere ter poročanje o rezultatih. Postopek trženjske raziskave Kotler (2001:132) razdeli na pet stopenj: opredelitev problema in ciljev raziskave → načrtovanje raziskave → zbiranje informacij → analiza informacij → predstavitev ugotovitev, po katerem sem tudi sama razdelila celotno raziskavo. Vse dobljene podatke sem poskušala analizirati tako s teoretičnega kot z empiričnega vidika.

3.1 OPREDELITEV PROBLEMA IN CILJEV RAZISKAVE

3.1.1 Odločitveni problem

Arboretum Volčji Potok se sooča s problemom neobiskovanosti izven glavne spomladanske razstave tulipanov, ki je zelo poznana in tako zasenči vse ostale razstave, ki potekajo preko ostalega leta. Menim, da je to zaradi tega, ker so ostale razstave enostavno premalo prepoznavne, tudi zaradi premajhne medijske prepoznavnosti. Zato je potrebno povečati prepoznavnost tudi preostalih razstav in s tem povečati njihovo obiskanost.

3.1.2 Raziskovalni problem

S pomočjo fokusne skupine in anketiranjem sem poskušala ugotoviti, kakšen odnos imajo ljudje do Arboretuma. Ker pa je odnos do Arboretuma povezan z naravo in prostim časom, sem najprej poskušala ugotoviti, kakšen odnos imajo ljudje do narave in kakšen odnos imajo do prostega časa oziroma do pristočasnih aktivnosti. Vse dobljene podatke iz ankete sem analizirala s programom SPSS ter jih preko tabel tudi teoretično predstavila posamično po poglavjih.

3.1.3 Cilj raziskave

Cilj raziskave je ugotoviti, kakšen odnos imajo ljudje do Arboretuma, kaj menijo o njem ter o naravi in prostem času nasploh in s tem ugotoviti razlog neobiskovanosti izven spomladanske razstave tulipanov.

3.2 NAČRTOVANJE RAZISKAVE

3.2.1 Načrt

Pri raziskavi sem se najprej osredotočila na zbiranje sekundarnih podatkov. Sekundarne podatke sem pridobila pri vodstvu Arboretuma, ki so mi priskočili na pomoč z diplomsko nalogo (Jereb 2003), ki mi je omogočila podrobnejši pregled Arboretuma kot cvetličnega parka in njegove ponudbe. Določene sekundarne podatke sem dobila iz seminarske naloge, v kateri sem sama sodelovala pri predmetu tržno raziskovanje z naslovom Arboretum Volčji Potok (2004/2005), kjer smo izvedli raziskavo s ciljno populacijo študentje.

V nadaljevanju sem se podrobneje osredotočila na zbiranje primarnih podatkov, ki so vitalnega pomena. Izpeljala sem fokusno skupino, s katero sem pridobila podrobnejše informacije za sestavo anketnega vprašalnika ter za samo opredelitev problema. Nato sem izpeljala še anketiranje, s katerim sem lahko ugotovila mnenje večjega števila ljudi o preživljanju prostega časa, o naravi nasploh ter o Arboretumu.

3.2.2 Fokusna skupina

Fokusne skupine so ene najbolj uporabljenih tehnik v marketinškem raziskovanju, saj se jih lahko uporabi v različne namene, kot recimo za postavljanje hipotez, ki se jih lahko nato naprej kvantitativno testira, za ustvarjanje informacij, ki lahko pomagajo in strukturirajo nadaljnja potrošniška vprašanja, za zagotavljanje splošnih informacij o izdelku ter ustvarjanja vtisov o novem konceptu izdelka (Churchill 1999: 106).

Udeleženci fokusne skupine so naključno izbrani, tako da je skupina dokaj homogena, s tem pa se tudi zmanjša možnost konflikta med posamezniki zaradi drugačnih pogledov, razlik v percepciji, drugačnih izkušenj in verbalnih sposobnosti (Churchill 1999: 107).

Fokusno skupino sem uporabila za pridobitev osnovnih smernic, s katerimi sem si pomagala pri nadaljnji raziskavi. Skušala sem ugotoviti, kakšen odnos imajo ljudje do narave, prostega časa ter kakšno je njihovo poznavanje cvetličnih parkov in Arboretuma ter z njim povezanih aktivnosti. Ter nenazadnje, ali jim je Arboretum kot takšen sploh všeč, in če bi, kaj bi v njem spremenili.

3.2.3 Anketa

Vprašalnik je daleč najpogostejši inštrument za zbiranje primarnih podatkov. Sestavlja ga sklop vprašanj, na katera mora vprašani odgovoriti. Je zelo prožno sredstvo, saj je mogoče vprašanja oblikovati na najrazličnejše načine. Preden vprašalnike uporabimo na terenu, jih je potrebno natančno zasnovati, preizkusiti in odpraviti njihove pomanjkljivosti (Kotler 2001: 136).

Večina obstoječih znanj o anketi je usmerjenih k iskanju splošnih rešitev pri izvedbi, ne glede na vsebino raziskave. Anketna metoda kot način zbiranja podatkov ima na splošno iste značilnosti, ne glede na različno naravo pojavov, ki jih želimo meriti. Principi izvedbe so enaki za vse primere, in sicer so to principi standardizacije in kontrole kvalitete (Štebe 1996: 34).

S pomočjo fokusne skupine sem sestavila anketni vprašalnik. Z anketo sem hotela izmeriti mnenje širšega kroga ljudi, ki spadajo v mojo ciljno populacijo, o tem, kakšen odnos imajo do narave oziroma kaj jim je v naravi najbolj všeč. Kakšen odnos imajo do prostega časa oziroma kaj počnejo v prostem času in koliko ga imajo ter na koncu kakšen odnos imajo na splošno do arboretskih in cvetličnih parkov in s tem povezanega Arboretuma.

3.2.4 Populacija in velikost vzorca

Populacija je definirana kot vsota elementov, ki se prilagajajo določenim skupnim merilom. Skupna merila opredeljujejo elemente, ki pripadajo k ciljni skupini in izločajo tiste, ki niso primerni (Churchill 1999: 496).

Za svojo ciljno populacijo sem izbrala mlade družine, saj predstavljajo tisto skupino, ki najpogosteje obiščejo Arboretum in teh je 43% vseh obiskovalcev.

Vzorec je del ciljne populacije na podlagi katerega izvedemo sklepanje o celotni populaciji. Z izvedbo raziskave na vzorcu lahko zaradi večje kakovosti anketiranja pridobimo celo boljše podatke v primerjavi s popisom celotne populacije (Kalton, Vehovar 2001: 11).

Anketo⁴ sem izvedla na populaciji mlade družine. Anketirala sem 111 ljudi, saj sem bila časovno in predvsem finančno omejena. Ker se starostna meja mladih družin oziroma družin, ki se odločijo za svojega prvega otroka povečuje, sem starostno mejo pri anketirancih razširila med dvajset in štirideset let. Pri izbiri anketirancev sem izbrala namenski vzorec, saj je bil moj pogoj ta, da morajo biti anketiranci stari med dvajset in štirideset let ter morajo spadati v skupino mlade družine.

3.2.5 Način vzorčenja

Neverjetnostni vzorec, pri katerem posploševanje na populacijo z logiko statističnega sklepanja ni možno – vzorčne napake ne moremo oceniti (Kropivnik 1998: 14).

Odločila sem se za neverjetnostni namenski vzorec, v katerem sem opredelila, da bodo anketirani tisti udeleženci, ki obiskujejo materinske šole. Materinske šole sem izbrala predvsem iz razloga, ker je lažje dobiti večje število ljudi na enem mestu in ker so ti anketiranci mlade družine oziroma bodo čez nekaj mesecev spadali v to skupino. Moj vzorec ni reprezentativen, saj ni možnosti posploševanja rezultatov na celotno populacijo. Vzorec sestavljajo anketiranci, ki izhajajo iz dveh slovenskih regij in to sta

⁴ Glej Priloga A: Anketni vprašalnik

Pomurska ter Osrednjeslovenska, kar ne predstavlja niti petino vseh slovenskih regij oziroma predstavljata samo tretjino celotnega slovenskega prebivalstva.

3.3 ZBIRANJE INFORMACIJ

3.3.1 Način izvedbe fokusne skupine

Fokusno skupino sem izvedla v soboto, 26.11.2006, doma, v Gornji Radgoni. Imela sem pomoč pri zapisovanju poteka fokusne skupine, sama sem bila moderator obenem pa sem usmerjala in vodila diskusijo. Povabilu k sodelovanju se je odzvalo dvanajst oseb, ki spadajo v kategorijo mlade družine. Njihova starost se je gibala od 25 do 39 let. Sodelujoče sem izbrala glede na spol in okolje iz katerega prihajajo, in sicer sedem žensk in pet moških, ki so zajemali tako urbani kot ruralni okoliš ter so prihajali iz različnih delov Slovenije (Gorenjska, Štajerska, Prlekija, Prekmurje ter Notranjska). Pogovor je potekal tekoče, saj se je skupina lepo razgovorila, razen dvakrat, ko so se oddaljili od teme pogovora. Diskusija je trajala slabi dve uri ob pogostitvi s prigrizkom, pecivom ter pijačami. Sodelujoči so se strinjali, da snemam pogovor z diktafonom, kar mi je kasneje omogočilo natančen zapis poteka fokusne skupine.

Namen fokusne skupine je bilo ugotoviti, kakšen odnos imajo udeleženci do narave in prostega časa ter s tem posredno tudi na Arboretum. Ugotoviti sem želela, kako in s čim povečati obisk Arboretuma. Prav tako sem predvidela, da obstajajo razlike med vaščani ter meščani glede odnosa do narave, ker pa je obisk Arboretuma odvisen od prostega časa, sem spraševala tudi o tem.

3.3.2 Način anketiranja

Anketiranje sem opravila v mesecu juniju. Ker je bila moja ciljna skupina mlade družine, sem svoje ankete porazdelila v materinski šoli Gornja Radgona ter v materinski šoli Ljubljana, saj se dandanes materinskih šol udeležujejo poleg žensk oziroma mamic tudi partnerji. Tako imam največ anketirancev iz Pomurja, kar 48, nato jim sledijo anketiranci iz osrednje Slovenije, ki jih je 41 ter po nekaj anketirancev iz drugih slovenskih pokrajin, ki so slabše zastopane. Tako imam 7 anketirancev iz Podravja, 6 iz

jugovzhodne Slovenije, 3 iz Gorenjske in Notranjsko-Kraške, 2 iz Koroške ter 1 iz Zasavja.

3.4 ANALIZA INFORMACIJ

3.4.1 Glavne ugotovitve fokusne skupine po tematskih sklopih

Kdaj in kaj je bila vaša zadnja prostočasna aktivnost?

Na to vprašanje jih je večina odgovorila, da gredo v svojem prostem času z otroki skoraj vsak dan ven, saj to zahtevajo otroci, da pridejo malo na sveži zrak. Večinoma gredo na sprehod ali na dvorišče, redko kdo gre kam drugam. Seveda pa je vse pogojeno z letnimi časi, tako se sedaj, ko je zima, gredo sankat ali kepat.

»Mi tudi gremo vsaki dan ven, če ne drugo, že sin zahteva, da gremo na sprehod, enourni al pa kaj takega. Zdaj pa je pač sankanje.«

»No, saj pri nas je isto, mi tudi gremo vsaki dan ven, če ne drugam pa vsaj na dvorišče.«

Kako pogosto in kdaj preživljate svoj prosti čas v naravi?

Večina je časovno vezana predvsem na službo in okoliš kjer živijo, glede na to, kako pogosto preživljajo čas v naravi. Prav tako se strinjajo, da je za njih nedelja tisti dan, ki ga najbolj izkoristiš in greš v naravo. Skoraj vsi udeleženci povezujejo naravo s hribi in gorami ter ne z morjem, saj je tam narava bolj čista in zrak bolj svež. Menijo, da morajo zaradi otrok pogosteje ven kot kdo drug in da ne najdejo veliko prostega časa za sebe, saj ko imajo prosti čas, ga preživijo z otroki.

»Saj nekaj ga imamo, ne. Ampak je težko, imaš službo, prideš domov, malo okoli hiše gospodariš, pa je že dan mimo. Kolikor se da, ga izkoristiš, če ne pa...«

»Sigurno je nedelja tisti dan, ki ga najbolj izkoristiš, da greš v naravo pa na sprehod popoldne. To mi dostikrat naredimo. Kar vsako nedeljo, če le vreme dopušča.«

»Mi pa gremo skoraj vsak vikend na Gorenjsko, k meni domov. In gremo obvezno v naravo, to je tko, kar aktiven izlet v naravo. Majčken v hribe na te bližnje, pa do jezer, slapov in mislim, da je to intenzivno preživljanje časa z naravo, kot pač tukaj. Kar mislim povedati, da pač to tukaj pogrešam«.

Kaj vam predstavlja narava?

Na to vprašanje so vsi odgovorili, da jim narava predstavlja nekaj, kjer se sprostiš in napolniš energije ter se umakneš od stresnega vsakdana. Prav pri tem vprašanju je prišlo do prvih razlik med tistimi, ki živijo v mestu in med tistimi, ki živijo na vasi. Za tiste iz urbanega okolja, je narava že to, da pridejo ven na vrt ali pa v park. Za tiste iz ruralnega okolja pa narava predstavlja nekaj večjega, kot so planine, hribi, jezero, gozd, itd. Prav tako menijo, da so odnosi med ljudmi v gorah boljši, vsi so bolj spoštljivi do narave in so bolj okoljevarstveno osveščeni, medtem ko jih kaj takega v mestu ne moti. Vendar menijo, da je spoštljivost človeka do narave odvisna od načina življenja vsakega posameznika.

»Ko sva si midva z možem predstavljala, ko sva šla v blok živet, mene je samo motilo to, da sem te štiri stene gledala, zdaj pa mi že to pomeni narava, da grem na vrt. Meni to že ogromno pomeni«.

»Recimo skozi teden, ko pač ni dovolj časa, je pač tisto kar je blizu čisto zadosti za sprostitev. Čez vikend pa smo malo bolj zahtevni, takrat pa greš malo bolj dlje. Meni so bile zmeraj planine nekaj takega. Dosti sem včasih planinarila, kar sedaj zaradi otroka rahlo odpade, kakšna daljša tura ali kam više sedaj ne gre«.

»Tudi odnosi med ljudmi so v planinah drugačni, ljudje so prijaznejši, se pozdravljajo tudi, če se ne poznajo. Doma na ulici se že zgodi, da te kaki poznani več ne pozdravi ali ne odzdravi ali ne pogleda, ker pač vsi hitijo nekam, vsak je v sebo zatopljen. Tam pa se nekak z dušo napolnijo, z energijo ali ne vem z neko radoščenostjo ali karkoli«.

Kakšne so po vašem mnenju prednosti/slabosti preživljanja prostega časa v naravi?

Večina v skupini jih meni, da je več prednosti kot slabosti. Pomeni jim stik z naravo, saj imajo takrat drugačen odnos drug do drugega, ki je bolj umirjen in harmoničen, spominja jih na gozd, ptičke in cvetenje. Predstavnik v skupini je bil mnenja, da narava da počitek in zadovoljstvo kratkoročno. Kasneje se je skupina rahlo oddaljila od teme vprašanja ter načela temo, ali se da v naravi preživeti. Večina jih meni da ne, vendar je vse odvisno od tega, kakšne vrednote ima človek. Pravijo, da smo vsi del naravne zakonitosti.

»Čisto samo pozitivno, sprostitev kokr sem že rekla, predstavlja nekakšen stik, uvod v naravo, drugačen odnos, gozd, ptički in cvetenje, zaradi tega ti tako občute izuri, hmm, pa če pomisliš, vsakič kaj novega vidimo, spoznamo, hmm. Za mojega sina predstavlja to en ogromen, ogromen učenje, tak celosten. Ta stik z naravo ga najbolj, najbolj nekako v tako fazo vrže, ko mu kar delajo možganči. Ko kar sprašuje, posluša, ko res vse čute vklopi. Vonja, zaznava, vse ga zanima takrat, veliko lažje dojema stvari. To je po mojem res tak prostor, kjer največ, največ resorbira«.

»Narava nam lahko da samo počitek ali pa zadovoljstvo kratkoročno. Življenjski prostor je omejen. Narava nam res lahko da užitek in zadovoljstvo, vendar se v naravi ne da preživeti. Mi smo se preselili iz narave v okolje, kjer živimo sedaj in z našim načinom življenja smo močno vezani na čas. Ženska danes v naravi ne bi preživela, mi ne bi preživeli več v naravi. Ja, mogoče štirinajst dni, pol pa več ne. Narava je življenjski prostor in ljudje smo pač napredovali, kolikor smo. V planinah, v naravi ne bi mi nič lažje in lepše živeli. Ja, na dopustu za en teden, vendar dolgoročno pa nikakor ne«.

Poznate kakšen cvetlični park v Sloveniji?

Odgovori na to vprašanje so bili kar pestri. Tako so poleg Volčjega Potoka omenili še Triglavski narodni park, Mozirski gaj, Logarsko dolino ter Krajevni park Goričko. Menijo, da se v Arboretum odpravijo predvsem spomladi, ko je razstava tulipanov oziroma zaradi same reklame Arboretuma.

»Volčji Potok«.

»Triglavski narodni park«.

»Mozirski gaj«.

A pozna kdo kakšen dober primer iz tujine?

S tem vprašanjem sem želela izvedeti, kateri parki jih na splošno zanimajo poleg slovenskih in naravnih, saj s tem izrazijo, kaj bi hoteli imeti tudi v Sloveniji oziroma kakšne stvari bi lahko Arboretum Volčji Potok še dodatno vključil v svojo ponudbo. Omenili so pet primerov iz tujine: Plitvička jezera, Jurassic park, Minimundus, Gardaland in Aqualand.

»Ja, Plitvička jezera kolikor jaz vem«.

»Jurassic park«.

»Gardaland«.

Kaj bi v naravi po vašem mnenju primerjali s cvetličnimi parki?

Pri tem vprašanju je bila skupina rahlo skopa z odgovori, saj so mi samo trije navedli konkreten odgovor in to je bilo, da cvetlične parke primerjajo predvsem s travnikom, s pomladjo in s sadnimi drevesi.

»Travnik«.

»Mogoče pomlad, ko se vse prebudi«.

»Sadna drevesa cvetijo«.

Kateri so za vas glavni razlogi zakaj bi obiskali Arboretum? (Kaj bi morali še narediti, da bi vas pritegnili?)

Od vseh dvanajstih udeležencev, štirje še niso obiskali Arboretuma, vendar so rekli, da bi obiskali Arboretum predvsem zaradi njegove prepoznavnosti, ker si želijo v njem sprehoditi. Večina jih meni, da jim je Arboretum všeč takšen kot je in da želijo, da bi bilo čim manj nenaravnega v njem. Nekateri si ga želijo ogledati predvsem zaradi rož, medtem ko se samo nekaterim zdi, da park ponuja preveliko število različnih storitev/izdelkov in da je vsa pozornost skoncentrirana na spomladanski del, ko je razstava tulipanov.

»Meni je prav všeč tak kot je. Ne bi prav dosti spreminjala. Čim manj tega vtikanja, da te lepo vpelje v naravo. Te lepe peščene potke, čim bolj naravnega bi ga pustila«.

»Jaz še nisem bila, imam pa namen iti enkrat v prihodnosti. Že dve leti ali koliko se odpravljam, pa še nisem šla. Ni časa, ni prave volje. Ne vem, jaz si mislim sedaj, da če je tak v redu kot je, naj tak ostane«.

»Jaz sem že bila v Arboretumu. Bil mi je všeč, moti me edino tisto, škoda je, da je vse skoncentrirano v tisti en teden, ko je, ko cvetijo tulipani. Mogoče bi morale biti vse razporejeno na celo leto pa da bi vedno nekaj bilo za pogledati. Saj mogoče je, pa jaz tudi ne vem. Poleg tega pa, da bi čim bolj naravno ostalo, da ne bi bilo umetnih pa tega. Pa da, mogoče bi bilo fajn, če bi imeli kakšne delavnice, ne vem sicer, mogoče jih imajo. Hmm, delavnice, mogoče kakšno predavanje, da bi te poučili o rožah, ker po mojem imajo ogromno znanja, o čebulicah, tulipanih, o vsem. Pa kaj za otroke. Pa veliko rož«.

3.4.2 Splošni vtis

Fokusna skupina je bila sestavljena iz mladih družin z otroki, kar predstavlja tudi mojo ciljno skupino. Glede na to so se nanašali tudi njihovi odgovori, saj je večina odgovorila, da je njihov prosti čas pogojen z otroki in da morajo prav zaradi njih skoraj vsak dan v naravo. Vendar s tem niso mislili, da sami narave ne marajo, ampak samo to, da se morajo prav tako prilagajati željam in zmožnostim otrok. Seveda je vse odvisno

od prostega časa in kaj v prostem času počnejo. Prav tako so vsi rekli, da je nedelja tisti dan, ko imajo največ prostega časa in da se takrat najpogosteje in najraje odpravijo v naravo, tudi za dlje časa. Za vse sodelujoče naravo predvsem predstavljajo hribi, gore in morje, razen za enega sodelujočega, ki mu narava pomeni samo boj za obstanek. Pri vprašanju kaj jim predstavlja narava, pa je prišlo do deljenih mnenj med tistimi, ki živijo v mestu in med tistimi, ki živijo na podeželju in ravno pri tem vprašanju so se najbolj razgovorili. Namreč za tiste iz urbanega okolja je narava že park v mestu oziroma vrt pred hišo, medtem ko za tiste iz ruralnega okolja narava predstavlja nekaj bolj mogočnega kot so planine ali gozd in se niso nikakor strinjali s tistimi iz urbanega okolja.

Večina oseb v fokusni skupini je zainteresirana za ogled Arboretuma oziroma osem od dvanajstih oseb je že obiskalo Arboretum in samo dvema od teh Arboretum ni bil zanimiv. Ostali trije imajo namen obiskati Arboretum, le enemu se to zdi popolnoma brez potrebe. Vsi so seznanjeni s spomladansko razstavo tulipanov, vendar nihče ne pozna ostale ponudbe Arboretuma. Prav tako je večina mnenja, da je Arboretum takšen kot je čisto v redu in da ga ne bi spreminjali, saj želijo, da ostane čim bolj naraven.

3.4.3 Analiza rezultatov ankete

Anketni vprašalnik je bil sestavljen iz 71 vprašanj, kjer so morali anketiranci tako dopolnjevati kot obkrožati odgovore. Od tega je bilo 50 vprašanj, ki so merila osnovne spremenljivke (kako preživljajo prosti čas, kaj jim pomeni narava, ne/strinjanje s določenimi trditvami in seveda kaj menijo o Arboretumu) ter 21 vprašanj, ki so bila namenjena zbiranju osebnih podatkov. K osebnim podatkom sem vključila vprašanje koliko so v zadnjem tednu namenili denarja za prostočasne aktivnosti.

3.4.4 Dopolnilne spremenljivke

Zadnji del anketnega vprašalnika so sestavljale dopolnilne spremenljivke.⁵ Vse skupaj sem postavila šest vprašanj. Prvo vprašanje je bilo »spol«, drugo vprašanje je bila »letnica rojstva«, tretje vprašanje je bilo »okolje kjer živite«, četrto vprašanje je bilo »iz

⁵ Glej Priloga B: Dopolnilne spremenljivke

katere regije prihajate?«, peto vprašanje je bilo »zadnja šola, ki ste jo končali« ter zadnje, šesto vprašanje je bilo »ali lahko ocenite, koliko približno ste vi osebno v preteklem tednu namenili denarja za pristočasne aktivnosti?«. Vsa vprašanja, razen drugega, so imela na razpolago odgovore, ki jih je moral anketiranec obkrožiti, en odgovor za vsako postavljeno vprašanje. Drugo vprašanje so morali sami vpisati na črto, saj kot že omenjeno, sem spraševala o letnici rojstva.

3.4.5 Opis anketiranih glede na dopolnilne spremenljivke

Tabela 3.4.5.1: Spol anketirancev

	Frekvenca	Odstotek
Moški	46	41,4
Ženske	65	58,6
SKUPAJ	111	100,0

Razmerje med moškimi in ženskami je dokaj enakovredno zastopano, čeprav sem uporabila namenski vzorec. Tako je med 111 anketiranimi 46 moških in 65 žensk. To pa je predvsem lahko zaradi tega, ker sem svoje ankete porazdelila v materinskih šolah, kjer sta danes zastopana dokaj enakovredno oba spola.

Tabela 3.4.5.2: Letnica rojstva anketirancev

	Frekvenca	Odstotek
1967-1971	18	16,2
1972-1976	23	20,7
1977-1981	43	38,7
1982-1986	27	24,3
SKUPAJ	111	100,0

Anketirance sem razdelila v štiri starostne skupine. V prvi starostni skupini so stari med 35 in 39 let ter predvidevam, da gre za malo starejše mlade družine ali za družine z več otroki. Ta skupina je bila najslabše zastopana, saj jih je bilo samo 18. V drugi starostni skupini so stari med 30 in 34 let ter gre, po mojem mnenju, za družine, kjer imajo malo starejše nešoloobvezne otroke. Ta skupina je druga najslabše zastopana, saj jih je bilo anketiranih 23. Naslednja starostna skupina je stara med 25 in 29 let ter gre za družine, vsaj po podatkih iz ankete, kjer se pogosteje v tej starostni skupini odločijo za svojega prvega otroka in je tudi najbolj zastopana, saj jih je bilo med anketiranci kar 43. In zadnja starostna skupina je stara med 20 in 24 let. Ta skupina je druga najbolj

zastopana, saj jih je bilo med anketiranci kar 27 ter predvidevam, da mogoče tudi iz tega razloga, ker dobra polovica anketiranih prihaja iz ruralnega področja, kjer se partnerji prej odločijo za otoka.

Tabela 3.4.5.3: Tip okolja iz katerega prihajajo anketiranci

	Frekvenca	Odstotek
Pretežno vaško	58	52,3
Pretežno urbano	53	47,7
SKUPAJ	111	100,0

Tudi tukaj so predstavniki obeh skupin dokaj enakovredno zastopani. Iz vaškega okolja jih prihaja dobra polovica vseh anketiranih, iz urbanega področja pa slaba polovica vseh anketiranih. Ponovno moram omeniti, da sem svoje ankete porazdelila v materinski šoli Gornja Radgona ter Ljubljana in da ravno iz teh razlogov slaba tretjina anketirancev prihaja iz vaškega okolja ter so iz Pomurske regije in prav tako jih slaba tretjina vseh anketirancev prihaja iz urbanega okolja in so iz Osrednjeslovenske regije. To je pa predvsem zato, ker ima Pomurska regija več vaških kot urbanih področij, Osrednja Slovenija pa ravno obratno.⁶

Tabela 3.4.5.4: Regijska pripadnost anketirancev

	Frekvenca	Odstotek
Gorenjska	3	2,7
Jugovzhodna	6	5,4
Koroška	2	1,8
Notranjsko-kraška	3	2,7
Osrednjeslovenska	41	36,9
Podravska	7	6,3
Pomurska	48	43,2
Zasavska	1	0,9

Največ anketirancev prihaja iz Pomurske regije in teh je kar slaba polovica vseh anketiranih, takoj za njimi jim sledijo anketiranci iz Osrednjeslovenske regije in teh je prav tako ravno nekje dobra tretjina vseh anketiranih. Ti dve regiji sta obe dokaj enakovredno zastopani, to je pa predvsem zaradi tega razloga, ker sem svoje ankete, kot že omenjeno, porazdelila v materinski šoli Gornja Radgona in materinski šoli Ljubljana. Anketiranci iz ostalih pokrajin so zastopani predvsem v manjšini in to vse skupaj 22 vseh anketiranih.

⁶ Glej Priloga C: Primerjava regija - okolje

Tabela 3.4.5.5: Dokončana šola anketirancev

	Frekvenca	Odstotek
Dokončana osnovna šola	6	5,4
Dokončana 2 ali 3-letna strokovna šola	17	15,3
Dokončana 4-letna srednja šola	49	44,1
Dokončana 2-letna višja šola	11	9,9
Dokončana visoka šola, univerza, akademija	28	25,2
SKUPAJ	111	100,0

Skoraj polovica od vseh anketirancev ima dokončano samo 4-letno srednjo šolo. Vendar je razmerje med tistimi, ki prihajajo iz urbanega ali ruralnega okolja enaka, saj je tistih, ki prihajajo iz urbanega okolja nekje dobra četrtina vseh anketiranih in tistih iz ruralnega prav tako nekje četrtina. Najmanj je tistih, ki imajo dokončano samo osnovno šolo in teh je samo 6 od vseh anketiranih. Prav tako ni velikih razlik pri dokončani 2-letni višji šoli, saj je teh 11, kar prav tako ni zelo veliko. Razlike med urbanim in ruralnim okoljem se kažejo pri dokončani 2 ali 3-letni strokovni šoli, vseh je slaba četrtina, kjer prevladuje ruralni okoliš in predstavlja dobro desetino vseh anketiranih nasproti urbanemu okolju, kjer jih je praktično samo dva odstotka. Velika razlika pa se pojavi tudi pri dokončani višji šoli, univerzi ali akademiji, ki prav tako predstavlja okoli četrtino vseh anketiranih, kjer je slaba šestina tistih iz urbanega okolja in slab delež, nekje dobrih sedem odstotkov tistih iz ruralnega okolja.⁷

Tabela 3.4.5.6: Koliko so anketiranci v zadnjem tednu namenili denarja za prostočasne aktivnosti

	Frekvenca	Odstotek
Nisem zapravil/a nič denarja	18	16,2
Do 1000 SIT	10	9,0
Od 1000 do 3000 SIT	28	25,2
Od 3000 do 5000 SIT	24	21,6
Več kot 5000 SIT	17	15,3
Ne vem	14	12,6
SKUPAJ	111	100,0

Največji odstotek anketirancev in to kar četrtina vseh anketiranih nameni od 1000 do 3000 SIT na teden za svoje prostočasne aktivnosti. Sledijo jim tisti, ki namenijo od 3000 do 5000 SIT in teh je prav tako slaba četrtina vseh anketiranih. Tako lahko rečem, da je slaba polovica anketirancev pripravljena odšteti za svoj prosti čas kar nekaj

⁷ Glej Priloga D: primerjava šola - okolje

denarja. Dokaj enakovredno sta zastopani skupini anketirancev, ki niso zapravili nič denarja, teh je slaba šestina vseh anketiranih in tisti, ki so zapravili več kot 5000 SIT na teden in teh je ravno tako slaba šestina vseh anketiranih. Na koncu nam ostane skupina anketirancev, ki so namenili do 1000 SIT, teh je 10 vseh anketiranih in tisti, ki se tega točno ne spomnijo, teh je 14 vseh anketiranih. Tako je nekje četrtnina anketirancev, ki ne zapravijo nič oziroma zapravijo samo do 1000 SIT na teden za svoje prostočasne aktivnosti ter dobra polovica tistih anketirancev, ki so za svoj prosti čas pripravljeni nameniti 1000 SIT ali več.

3.4.6 Osnovne spremenljivke

V prvem delu ankete, v osnovnem sklopu spremenljivk, sem spraševala anketirance o njihovih mnenjih. Začela sem pri prostem času, saj je prav od prostega časa odvisno, kako ga ljudje preživljajo, nato sem spraševala o naravi, kajti pomembno je, kaj si ljudje mislijo o naravi oziroma kaj menijo o preživljanju prostega časa v naravi in na koncu sem spraševala o Arboretumu. Vsaka osnovna spremenljivka je merila odnos do določenega vidika preživljanja prostega časa, narave in Arboretuma, ki so se kot pomembni izpostavili v fokusni skupini. Predvsem pa sem poskušala zajeti tiste spremenljivke pri merjenju odnosa prostega časa in narave, ki bi pripomogle k ugotavljanju odnosa do Arboretuma oziroma na dožemanje le tega glede na obstoječe stanje.

Za merjenje osnovnih spremenljivk sem uporabila dve merski lestvici. Pri prvi sem uporabila trditve, kjer *1 pomeni popolnoma se ne strinjam, 2 se ne strinjam, 3 niti se ne strinjam niti se strinjam, 4 se strinjam, 5 popolnoma se strinjam*, medtem ko sem pri drugi uporabila trditve, kjer *1 pomeni v celoti ni pomembno, 2 ni pomembno, 3 niti pomembno niti nepomembno, 4 pomembno, 5 v celoti pomembno*. Anketiranci so pri vsaki trditvi obkrožili njihovo strinjanje s trditvijo. V tabeli sem zapisala osnovne trditve in imena spremenljivk.

Tabela 3.4.6.1: Poimenovanje merjenih osnovnih spremenljivk

TRDITEV	OSNOVNA SPREMENLJIVKA
Rad-a se sprehajam po urejenih zelenih površinah	SPREHAJANJE
Urejene parke je lepo pogledati	ESTETSKOST
V cvetličnih parkih se počutim kot v naravi	NARAVA

Parki so mi všeč, ko ni veliko ljudi.	MIR
Parki so primerni za starejše ljudi	STAROMODNOST
Parki so odlična izletna točka mladih družin.	MLADE DRUŽINE
Cvetlično gredico lahko gledam tudi doma.	NESMISELNOST
Pomembno je poznati rastlinje, ki uspeva v mojem okolju.	POZNAVANJE RASTLIN
Fant, ki ima rad cvetje, je poženščen.	POŽENŠČENOST
Obisk cvetličnih parkov se mi zdi potrata denarja.	POTRATNOST
Cvetlični parki brez dodatnih zabavnih aktivnosti se mi zdijo dolgočasni.	DOLGOČASNOST

Enako tabelo sem naredila za strinjanje ali nestrinjanje s trditvami za osnovne spremenljivke, ki se tičejo Arboretuma. Tukaj sem prav tako najprej navedla osnovne trditve in nato imena spremenljivk.

Tabela 3.4.6.2: Poimenovanje merjenih osnovnih spremenljivk za Arboretum

TRDITEV	OSNOVNA SPREMENLJIVKA
Dobro poznam Arboretum	POZNAVANJE
Seznanjen sem z dejavnostmi Arboretuma.	SEZNANJENOST
Arboretum je predaleč, zato ga ne obiskujem.	ODDALJENOST
Arboretum je predrag, zato ga ne obiskujem.	PREDRAGO
Arboretum mi je všeč takšen kot je.	VŠEČNOST
Arboretum se mi zdi idealen za preživljanje prostega časa z otroki.	IDEALEN ZA PROSTI ČAS
Arboretum je kraj, kjer se lahko spočijem.	POČITEK

3.4.7 Opis anketiranih glede na osnovne spremenljivke

Tabela 3.4.7.1: Opisne statistike merjenih spremenljivk

	SREDINA	ST.ODKLON	KONIČAVOST	ASIMETRIJA
ESTETSKOST	4,50	,603	-,332	-,793
SPREHAJANJE	3,83	,986	,332	-,723
MLADE DRUŽINE	3,78	1,042	,636	-,941
MIR	3,75	,939	-,530	-,238
NARAVA	3,60	1,017	-,523	-,329
POZNAVANJE RASTLIN	3,35	1,125	-,505	-,436
NESMISELNOST	2,57	1,158	-,629	,383
STAROMODNOST	2,52	1,302	-1,003	,440
DOLGOČASNOST	2,42	1,059	-,029	,718
POTRATNOST	2,06	1,008	,621	,957
POŽENŠČENOST	1,94	,964	,800	1,024

Na splošno ljudje radi svoj prosti čas preživijo v naravi. Najbolj se strinjajo s trditvijo, da je urejene parke lepo gledati. Prav tako pa se visoko strinjajo s trditvami, da so jim parki všeč ko ni veliko ljudi, da so parki odlična izletna točka mladih družin, da se v cvetličnih parkih počutijo kot v naravi, da je pomembno poznati rastlinje, ki uspeva v

njihovem okolju ter da se radi sprehajajo po urejenih zelenih površinah. Ne strinjajo se s trditvami, da cvetlično gredico lahko gledajo tudi doma, da so parki samo primerni za starejše ljudi, da se jim obisk cvetličnih parkov zdi potrata denarja ter da so cvetlični parki brez dodatnih zabavnih aktivnosti dolgočasni.

Anketirancem so cvetlični parki torej všeč, saj se v njih počutijo kot v naravi, lepo jih je pogledati, so odlična izletna točka mladih družin in se jim sploh ne zdi, da bi to bila potrata denarja.

Tabela 3.4.7.2: Opisne statistike merjenih spremenljivk za Arboretum

	SREDINA	ST. ODKLON	KONIČAVOST	ASIMETRIJA
POČITEK	3,79	,977	,825	-,892
IDEALEN ZA PROSTI ČAS	3,79	,874	,475	-,665
VŠEČNOST	3,61	,788	,695	-,529
POZNAVANJE	3,16	,986	-,615	,118
SEZNANJENOST	2,94	1,010	-,793	-,238
PREDRAGO	2,63	,915	,232	,422
ODDALJENOST	2,46	1,004	-,003	,675

Glede Arboretuma se anketiranci najbolj strinjajo s trditvama, da je Arboretum kraj, kjer se lahko spočijejo in da je idealen kraj za preživljanje prostega časa z otroki. Malo manj se strinjaji s trditvama, da jim je Arboretum všeč takšen kot je ter da ga dobro poznajo. S preostalimi tremi trditvami se anketiranci ne strinjajo, saj menijo, da niso dovolj seznanjeni z dejavnostmi Arboretuma in da ni razlog to, da Arboretuma ne obiskujejo, zato ker je predrag oziroma ker je predaleč.

Anketirancem se zdi Arboretum popolnoma idealen kraj za preživljanje prostega časa, kjer poleg vsega lahko najdejo tudi mir in počitek zase ter jim je dokaj všeč takšen kot je, vendar je problem ta, da ga ne poznajo dovolj dobro ter da niso sploh seznanjeni z njegovimi aktivnostmi.

3.4.8 Odnos do narave in prostega časa v odvisnosti od dopolnilnih spremenljivk

Tabela 3.4.8.1: Povprečje na lestvici od 1 do 5 za spol

	MOŠKI		ŽENSKO
ESTETSKOST	4,43	ESTETSKOST	4,56
MLADE DRUŽINE	3,78	SPREHAJANJE	4,00
SPREHAJANJE	3,61	MIR	3,95

MIR	3,48	NARAVA	3,87
NARAVA	3,20	MLADE DRUŽINE	3,78
POZNAVANJE RASTLIN	3,20	POZNAVANJE RASTLIN	3,46
NESMISELNOST	2,70	NESMISELNOST	2,48
STAROMODNOST	2,66	STAROMODNOST	2,43
DOLGOČASNOST	2,61	DOLGOČASNOST	2,27
POTRATNOST	2,43	POTRATNOST	1,77
POŽENŠČENOST	2,20	POŽENŠČENOST	1,75

Načeloma so razlike v ocenah spremenljivk majhne, vendar je iz tabele razvidno, da se ženske bolj strinjajo s spremenljivkami kot so sprehajanje, estetskost, narava, mir in poznavanje rastlin. Moški pa se na nasprotni strani bolj strinjajo s spremenljivkami kot so staromodnost, nesmiselnost, požensčenost, potratnost in dolgočasnost. Iz tega lahko sklepamo, da spol vpliva na dožemanje in odnos do narave, prostega časa in cvetličnih parkov. To lahko razložimo z dejstvom, da so v splošnem ženske tiste, ki imajo rajši cvetje. Pri obema spoloma je na prvem mestu spremenljivka estetskost in na zadnjem mestu požensčenost, torej se obema spoloma zdi, da je urejene parke lepo pogledati in da fant, ki ima rad cvetje, ni požensčen. Največja razlika pri oceni se pojavi pri spremenljivki narava 0,67 ter pri spremenljivki potratnost 0,66. Predvsem zanimiva je bila ocena za spremenljivko mlade družine, kjer imata oba spola popolnoma enako oceno.

Tabela 3.4.8.2: Povprečje na lestvici od 1 do 5 za letnico rojstva

	1967-1971		1972-1976
ESTETSKOST	4,44	ESTETSKOST	4,32
SPREHAJANJE	3,72	MIR	4,09
MIR	3,67	SPREHAJANJE	3,91
NARAVA	3,61	NARAVA	3,62
MLADE DRUŽINE	3,33	MLADE DRUŽINE	3,45
POZNAVANJE RASTLIN	3,22	POZNAVANJE RASTLIN	3,00
NESMISELNOST	2,11	STAROMODNOST	2,50
STAROMODNOST	2,00	DOLGOČASNOST	2,41
DOLGOČASNOST	1,88	NESMISELNOST	2,14
POTRATNOST	1,78	POŽENŠČENOST	2,00
POŽENŠČENOST	1,67	POTRATNOST	1,95

Tabela 3.4.8.3: Povprečje na lestvici od 1 do 5 za letnico rojstva

	1977-1981		1982-1986
ESTETSKOST	4,58	ESTETSKOST	4,58
MLADE DRUŽINE	4,30	SPREHAJANJE	3,73
SPREHAJANJE	3,91	MLADE DRUŽINE	3,58
MIR	3,76	MIR	3,50
NARAVA	3,68	NARAVA	3,46
POZNAVANJE RASTLIN	3,54	POZNAVANJE RASTLIN	3,42

NESMISELNOST	2,98	STAROMODNOST	2,76
STAROMODNOST	2,63	DOLGOČASNOST	2,69
DOLGOČASNOST	2,46	NESMISELNOST	2,62
POTRATNOST	2,10	POTRATNOST	2,27
POŽENŠČENOST	2,02	POŽENŠČENOST	1,96

Iz tabel je razvidno, da so mlajši anketiranci manj naklonjeni cvetju in parkom kot starejši. Najstarejša skupina anketirancev (1967–1971) se najmanj strinja s sedmimi spremenljivkami in te so sprehajanje, staromodnost, mlade družine, nesmiselnost, poženščenost, potratnost in dolgočasnost. Ta skupina ni niti ene spremenljivke ocenila najvišje. Druga starostna skupina (1972–1976) se najmanj strinja z dvema spremenljivkama in ti sta estetskost in poznavanje rastlin ter je nabolj naklonjena spremenljivkama sprehajanje in mir. Tretja starostna skupina (1977–1981) se najbolj strinja s spremenljivkami sprehajanje, estetskost, narava, mlade družine, nesmiselnost, poznavanje rastlin in poženščenost ter ni niti eno spremenljivko ocenila najnižje. Najmlajša starostna skupina (1982–1986) se najmanj strinja s spremenljivkama mir in narava ter je najbolj naklonjena spremenljivkam estetskost, staromodnost, potratnost in dolgočasnost. Tem spremenljivkam je tudi dodelila najvišje ocene kar pomeni, da je ta skupina najmanj naklonjena cvetličnim parkom. Zanimivo pa je, da se vse štiri skupine najbolj strinjajo s spremenljivko estetskost. Tukaj se pokažejo dokaj velike razlike v ocenah spremenljivk, saj je pri kar šestih spremenljivkah razlika več kot 0,5 in najvišja razlika se pojavi pri spremenljivki mlade družine, ki je kar 0,97.

Tabela 3.4.8.4: Povprečje na lestvici od 1 do 5 za okolje

	VAŠKO OKOLJE		URBANO OKOLJE
ESTETSKOST	4,46	ESTETSKOST	4,56
SPREHAJANJE	3,82	SPREHAJANJE	3,85
MLADE DRUŽINE	3,82	MIR	3,78
MIR	3,72	MLADE DRUŽINE	3,73
NARAVA	3,65	NARAVA	3,54
POZNAVANJE RASTLIN	3,58	POZNAVANJE RASTLIN	3,08
NESMISELNOST	2,91	DOLGOČASNOST	2,41
STAROMODNOST	2,77	STAROMODNOST	2,24
DOLGOČASNOST	2,42	NESMISELNOST	2,18
POŽENŠČENOST	2,18	POTRATNOST	1,94
POTRATNOST	2,16	POŽENŠČENOST	1,67

Na splošno so razlike med ocenami spremenljivk majhnje. Največja razlika se pokaže pri spremenljivki nesmiselnost 0,73 ter pri spremenljivkah poznavanje rastlin, staromodnost in poženščenost. Ljudje iz vaškega okolja se najbolj strinjajo s

spremenljivkami narava, staromodnost, mlade družine, nesmiselnost, poznavanje rastlin, poženščenost, potratnost in dolgočasnost. To pomeni, da so najbolj naklonjeni naravi in parkom ter cvetlicam, vendar se jim kljub temu zdi obisk cvetličnih parkov potrata denarja. Ljudje iz urbanega okolja so najbolj naklonjeni samo trem spremenljivkam sprehajanje, estetskost in mir ter tako spadajo med tiste, ki so manj naklonjeni naravi in cvetličnim parkom. Tudi tukaj so se anketiranci najbolj strinjali s spremenljivko estetskost ter najmanj s spremenljivkama potratnost in poženščenost.

Tabela 3.4.8.5: Povprečje na lestvici od 1 do 5 za regijo

	OSREDNJESLOVENSKA REGIJA		POMURSKA REGIJA
ESTETSKOST	4,49	ESTETSKOST	4,59
MIR	3,88	SPREHAJANJE	3,87
SPREHAJANJE	3,80	MLADE DRUŽINE	3,87
MLADE DRUŽINE	3,72	NARAVA	3,74
NARAVA	3,39	MIR	3,52
POZNAVANJE RASTLIN	3,28	POZNAVANJE RASTLIN	3,37
STAROMODNOST	2,55	NESMISELNOST	2,61
DOLGOČASNOST	2,38	DOLGOČASNOST	2,39
NESMISELNOST	2,35	STAROMODNOST	2,39
POTRATNOST	2,23	POTRATNOST	1,96
POŽENŠČENOST	1,90	POŽENŠČENOST	1,87

Za primerjavo povprečij sem vzela samo Osrednjeslovensko in Pomursko regijo, saj iz ostalih regij nimam zadostnega števila anketirancev, da bi lahko podatke posplošila na celotno populacijo. Tukaj so razlike pri ocenah spremenljivk dokaj majhne, saj je največja razlika pri spremenljivki mir 0,36. Na splošno so tisti iz Pomurske regije bolj naklonjeni naravi, parkom in cvetlicam. Od enajst postavljenih spremenljivk se najbolj strinjajo s kar sedmimi spremenljivkami in te so sprehajanje, estetskost, narava, mlade družine, nesmiselnost, poznavanje rastlin in dolgočasnost. Iz Osrednjeslovenske regije se najbolj strinjajo s samo štirimi spremenljivkami mir, staromodnost, poženščenost in potratnost ter so tudi tista skupina, ki je manj naklonjena cvetličnim parkom, saj se jim to zdi potrata denarja, prav tako pa se s tem strinjajo tudi v Pomurski regiji, saj razlika v oceni ni bila velika. Prav tako se tukaj najbolj strinjajo s spremenljivko estetskost ter najmanj s spremenljivko poženščenost.

Tabela 3.4.8.6: Povprečje na lestvici od 1 do 5 za dokončana šola

	DOKONČANA OSNOVNA ŠOLA		DOKONČANA 2 ALI 3-LETNA STROKOVNA ŠOLA		DOKONČANA 4-LETNA SREDNJA ŠOLA
ESTETSKOST	4,60	ESTETSKOST	4,88	ESTETSKOST	4,48
MIR	4,00	NARAVA	4,57	MIR	3,81
SPREHAJANJE	3,80	MLADE DRUŽINE	4,24	SPREHAJANJE	3,79
NARAVA	3,40	SPREHAJANJE	3,94	MLADE DRUŽINE	3,78
MLADE DRUŽINE	3,20	POZNAVANJE RASTLIN	3,71	POZNAVANJE RASTLIN	3,47
POZNAVANJE RASTLIN	3,00	MIR	3,47	NARAVA	3,33
NESMISELNOST	2,60	NESMISELNOST	2,71	STAROMODNOST	2,80
POŽENŠČENOST	2,40	DOLGOČASNOST	2,59	NESMISELNOST	2,68
STAROMODNOST	2,20	STAROMODNOST	2,41	DOLGOČASNOST	2,49
DOLGOČASNOST	1,80	POTRATNOST	2,41	POTRATNOST	2,15
POTRATNOST	1,80	POŽENŠČENOST	2,25	POŽENŠČENOST	1,87

Tabela 3.4.8.7: Povprečje na lestvici od 1 do 5 za dokončana šola

	DOKONČANA 2-LETNA VIŠJA ŠOLA		DOKONČANA VISOKA ŠOLA, UNIVERZA, AKADEMIJA
ESTETSKOST	4,36	ESTETSKOST	4,36
SPREHAJANJE	4,18	MLADE DRUŽINE	3,75
MIR	4,09	SPREHAJANJE	3,71
NARAVA	3,50	MIR	3,64
MLADE DRUŽINE	3,40	NARAVA	3,63
NESMISELNOST	2,70	POZNAVANJE RASTLIN	3,25
POZNAVANJE RASTLIN	2,60	DOLGOČASNOST	2,33
STAROMODNOST	2,50	NESMISELNOST	2,25
DOLGOČASNOST	2,30	STAROMODNOST	2,19
POŽENŠČENOST	2,30	POTRATNOST	1,71
POTRATNOST	2,10	POŽENŠČENOST	1,68

Pri spremenljivki dokončana šola so se v povprečju pokazale največje razlike med ocenami spremenljivk. Največja razlika 1,24 se je pokazala pri spremenljivki narava, kjer so tisti z dokončano 2 ali 3-letno šolo dali najvišjo povprečno oceno ter tisti z dokončano 4-letno srednjo šolo najnižjo. Medtem ko se je najmanjša razlika 0,45 pokazala pri spremenljivki mir, kjer so tisti z dokončano visoko šolo, univerzo ali akademijo dali najnižjo povprečno oceno ter tisti z dokončano 2-letno višjo šolo najvišjo. Tisti z dokončano osnovno šolo so se najmanj strinjali s spremenljivkama mlade družine in dolgočasnost ter najbolj s spremenljivko požensčenost. Tisti z dokončano 2 ali 3-letno strokovno šolo so najbolj naklonjeni cvetličnim parkom, vendar se jim prav tako po drugi strani zdijo potrata denarja. Z nobeno spremenljivko se niso najmanj strinjali, medtem ko so se s kar sedmimi spremenljivkami strinjali najmanj in te so estetskost, narava, mlade družine, nesmiselnost, poznavanje rastlin, potratnost in dolgočasnost. Tisti z dokončano 4-letno srednjo šolo so se najmanj strinjali s spremenljivko narava ter najbolj s spremenljivko staromodnost. Tisti z dokončano 2-

letno višjo šolo so se najmanj strinjali s spremenljivkama estetskost in poznavanje rastlin ter najbolj s spremenljivkama sprehajanje in mir. Najmanj naklonjeni cvetličnim parkom so tisti z dokončano visoko šolo, univerzo ali akademijo, saj se niso z nobeno spremenljivko najbolj strinjali ter so se kar s sedmimi spremenljivkami strinjali najmanj in te so sprehajanje, estetskost, mir, staromodnost, nesmiselnost, poženščenost in potratnost.

Statistično gledano je oseba, ki je ženskega spola, stara nekje med 35 in 40 let, ima dokončano 2 ali 3-letno stokovno šolo ter je iz vaškega okolja, najbolj naklonjena cvetličnim parkom in naravi. Medtem ko je oseba moškega spola, stara nekje med 20 in 25 let, ima dokončano visoko šolo, univerzo ali akademijo ter prihaja iz urbanega okolja, najmanj naklonjena naravi.

3.4.9 Odnos do Arboretuma v odvisnosti od dopolnilnih spremenljivk

Tabela 3.4.9.1: Povprečje na lestvici od 1 do 5 za spol - Arboretum

	MOŠKI		ŽENSKE
IDEALEN ZA PROSTI ČAS	3,82	POČITEK	3,98
SEZNANJENOST	3,74	IDEALEN ZA PROSTI ČAS	3,76
VŠEČNOST	3,56	VŠEČNOST	3,65
POČITEK	3,50	POZNAVANJE	3,39
POZNAVANJE	2,82	SEZNANJENOST	3,08
PREDRAGO	2,82	PREDRAGO	2,50
ODDALJENOST	2,55	ODDALJENOST	2,40

Pri spremenljivki spol so zelo majhne razlike pri ocenah spremenljivk. Največja razlika v oceni se pokaže pri spremenljivki seznanjenost ter poznavanje, kar nam pove, da so moški načeloma bolj seznanjeni z aktivnostmi, ki potekajo v Arboretumu, vendar so ženske tiste, ki ga bolje poznajo. Najmanj se strinjajo s spremenljivko oddaljenost in predrago, kar pomeni, da to ni razlog zakaj Arboretuma ne obiskujejo. Medtem ko so moški menili, da je Arboretum idealen za preživljanje prostega časa z otroki, pa ženske po drugi strani menijo, da je to kraj, kjer se lahko spočijejo.

Tabela 3.4.9.2: Povprečje na lestvici od 1 do 5 za letnica rojstva - Arboretum

	1967-1971		1972-1976
POČITEK	3,64	POČITEK	4,05
VŠEČNOST	3,64	POZNAVANJE	3,68
IDEALEN ZA PROSTI ČAS	3,64	IDEALEN ZA PROSTI ČAS	3,63

POZNAVANJE	3,03	VŠEČNOST	3,47
SEZNANJENOST	2,79	SEZNANJENOST	3,21
PREDRAGO	2,50	PREDRAGO	2,58
ODDALJENOST	2,29	ODDALJENOST	2,26

Tabela 3.4.9.3: Povprečje na lestvici od 1 do 5 za letnico rojstva - Arboretum

	1977-1981		1982-1986
IDEALEN ZA PROSTI ČAS	3,97	IDEALEN ZA PROSTI ČAS	3,76
POČITEK	3,81	VŠEČNOST	3,67
VŠEČNOST	3,65	POČITEK	3,62
POZNAVANJE	3,00	POZNAVANJE	3,00
SEZNANJENOST	2,90	SEZNANJENOST	2,86
PREDRAGO	2,70	ODDALJENOST	2,71
ODDALJENOST	2,48	PREDRAGO	2,67

Največja razlika pri oceni se pokaže pri spremenljivki poznavanje, kjer je razlika 0,68. Prva starostna skupina (1967-1971) se je z dvema spremenljivkama najmanj strinjala in ti sta seznanjenost in predrago, kar pomeni, da ta skupina najmanj pozna Arboretum. Druga starostna skupina (1972-1976) se je najbolj strinjala s spremenljivkami poznavanje, seznanjenost in počitek ter najmanj s spremenljivkami oddaljenost, všečnost in idealen za prosti čas, kar pomeni, da ta skupina tudi najboljše pozna Arboretum, vendar jim je najmanj všeč takšen kot je. Tretja starostna skupina (1977-1981) se je najbolj strinjala s spremenljivkama predrago in idealen za prosti čas ter najmanj s spremenljivko poznavanje, kar pomeni, da najmanj pozna Arboretum in eden izmed razlogov je tudi cena, vendar se jim kljub temu zdi idealen za preživljanje prostega časa z otroki. Četrta starostna skupina (1982-1986) se je najbolj strinjala s spremenljivkama oddaljenost in všečnost ter prav tako najmanj s spremenljivko poznavanje, kar pomeni, da jim je Arboretum všeč, vendar je problem oddaljenost in nepoznavanje.

Tabela 3.4.9.4: Povprečje na lestvici od 1 do 5 za okolje - Arboretum

	VAŠKO OKOLJE		URBANO OKOLJE
POČITEK	3,84	POČITEK	3,73
IDEALEN ZA PROSTI ČAS	3,84	IDEALEN ZA PROSTI ČAS	3,73
VŠEČNOST	3,69	VŠEČNOST	3,53
POZNAVANJE	3,09	POZNAVANJE	3,24
SEZNANJENOST	3,02	SEZNANJENOST	2,85
ODDALJENOST	2,70	PREDRAGO	2,68
PREDRAGO	2,59	ODDALJENOST	2,20

Na splošno so bile tudi tukaj zelo majhne razlike v ocenah spremenljivk. Anketiranci, ki so prihajali iz urbanega okolja, so se najbolj strinjali s trditvama poznavanje in predrago, kar pomeni, da Arboretum najboljše poznajo, vendar se jim zdi predrag. Anketiranci iz vaškega okolja so bolj navdušeni nad Arboretumom, saj so se kar s petimi od sedmih spremenljivk najbolj strinjali in te so seznanjenost, oddaljenost, všečnost, idealen za prosti čas in počitek. Tem anketirancem je Arboretum všeč takšen kot je, zdi se jim idealen za preživljanje prostega časa, vendar je eden izmed problemov nepoznavanje in predvsem oddaljenost.

Tabela 3.4.9.5: Povprečje na lestvici od 1 do 5 za regijo - Arboretum

	OSREDNJEŠLOVENSKA REGIJA		POMURSKA REGIJA
IDEALEN ZA PROSTI ČAS	3,59	IDEALEN ZA PROSTI ČAS	3,97
POČITEK	3,59	POČITEK	3,85
VŠEČNOST	3,53	VŠEČNOST	3,74
POZNAVANJE	3,15	POZNAVANJE	3,06
SEZNANJENOST	2,91	SEZNANJENOST	2,91
PREDRAGO	2,65	ODDALJENOST	2,73
ODDALJENOST	2,21	PREDRAGO	2,48

Pri spremenljivki regija so bile prav tako razlike v ocenah majhne. Največja razlika v oceni je bila pri spremenljivki oddaljenost. Anketiranci iz Osrednjeslovenske regije so se najbolj strinjali s spremenljivkama poznavanje in všečnost, to je lahko tudi predvsem zaradi tega, ker živijo bližje Arboretumu in ga zato tudi bolje poznajo. Anketiranci iz Pomurske regije so se najbolj strinjali s spremenljivkami oddaljenost, predrago, idealen za prosti čas in počitek. Ti anketiranci menijo, da je Arboretum idealen za počitek in prosti čas, vendar jim je predrag ter je predač, kar je tudi razlog neobiskovanosti. Pri spremenljivki seznanjenost ni bilo razlike v oceni, kar pomeni, da so oboji, glede na oceno, dokaj seznanjeni z aktivnostmi v Arboretumu. Vendar sta poleg oddaljenosti in cene, seznanjenost in poznavanje glavna razloga neobiskovanosti pri obeh skupinah, saj so se ocene gibale nekje okoli sredine ali pod njo.

Tabela 3.4.9.6: Povprečje na lestvici od 1 do 5 za dokončana šola - Arboretum

	DOKONČANA OSNOVNA ŠOLA		DOKONČANA 2 ALI 3-LETNA STROKOVNA ŠOLA		DOKONČANA 4-LETNA SREDNJA ŠOLA
IDEALEN ZA PROSTI ČAS	4,25	IDEALEN ZA PROSTI ČAS	4,29	POČITEK	3,75
VŠEČNOST	4,00	POČITEK	4,00	VŠEČNOST	3,56
ODDALJENOST	3,75	VŠEČNOST	3,93	IDEALEN ZA	3,53

				PROSTI ČAS	
POČITEK	3,50	SEZNANJENOST	3,23	POZNAVANJE	3,16
POZNAVANJE	2,75	POZNAVANJE	3,15	SEZNANJENOST	2,94
SEZNANJENOST	2,75	ODDALJENOST	2,50	PREDRAGO	2,69
PREDRAGO	2,75	PREDRAGO	2,46	ODDALJENOST	2,64

Tabela 3.4.9.7: Povprečje na lestvici od 1 do 5 za dokončana šola - Arboretum

	DOKONČANA 2-LETNA VIŠJA ŠOLA		DOKONČANA VISOKA ŠOLA, UNIVERZA, AKADEMIJA
POČITEK	4,13	IDEALEN ZA PROSTI ČAS	3,78
POZNAVANJE	4,00	POČITEK	3,65
IDEALEN ZA PROSTI ČAS	3,88	VŠEČNOST	3,43
VŠEČNOST	3,63	POZNAVANJE	2,96
PREDRAGO	3,13	SEZNANJENOST	2,78
SEZNANJENOST	3,00	PREDRAGO	2,43
ODDALJENOST	2,50	ODDALJENOST	1,91

Ter nazadnje še spremenljivka dokončana šola, kjer so se pokazale največje razlike med ocenami spremenljivk. Najvišja razlika v oceni se je pokazala pri spremenljivki oddaljenost. Anketiranci z dokončano osnovno šolo so se najbolj strinjali s spremenljivkama oddaljenost in vsečnost ter najmanj s spremenljivkami poznavanje, seznanjenost in počitek. Ta skupina anketirancev najmanj pozna Arboretum ter je najmanj seznanjena z aktivnostmi, po drugi strani pa jim je všeč, vendar jim je preveč oddaljen. Anketiranci z dokončano 2 ali 3-letno strokovno šolo so se najbolj strinjali s spremenljivkama seznanjenost in idealen za prosti čas, kar pomeni, da so seznanjeni z aktivnostmi Arboretuma. Anketiranci z dokončano 4-letno srednjo šolo so se najmanj strinjali s spremenljivko idealen za prosti čas. Anketiranci z dokončano 2-letno višjo šolo so se najbolj strinjali s spremenljivkami poznavanje, predrago in počitek. Ta skupina pozna Arboretum najboljše, vendar se jim zdi predrago. Ter anketiranci z dokončano visoko šolo, univerzo ali akademijo so se najmanj strinjali s spremenljivkami oddaljenost, predrago in vsečnost, kar pomeni, da jim je Arboretum najmanj všeč, vendar ne zaradi oddaljenosti ali cene. Tudi tukaj sta eden izmed glavnih razlogov, skoraj pri vseh skupinah, poleg oddaljenosti in cene, poznavanje in seznanjenost anketirancev o Arboretumu.

3.5 PREDSTAVITEV UGOTOVITEV

Kot prvo, bi se pri navajanju ugotovitev ustavila pri prvem podatku, da so se anketiranci v vseh skupinah, kjer sem merila odnos do narave in prostega časa v odvisnosti od

dopolnilnih spremenljivk, najbolj strinjali s spremenljivko estetskost, torej jim je vsem urejene parke lepo pogledati. Na zadnjih dveh mestih v tabelah sta se predvsem menjavali spremenljivki poženščenost in potratnost ter tudi dolgočasnost. Vendar moramo te spremenljivke pogledati iz drugega zornega kota, saj so trditve bile postavljene negativno, torej manjše kot je bilo strinjanje, tem bolj so naklonjeni cvetličnim parkom. Na splošno so se ocene spremenljivk gibale od sredine, torej od tri navzgor do pet, kar nam pove, da so anketiranci naklonjeni cvetličnim parkom, da radi preživijo svoj prosti čas v naravi in da se jim to nikakor ne zdi potrata denarja oziroma da je to vstran vržen čas.

V vseh skupinah, kjer sem merila odnos do Arboretuma v odvisnosti od dopolnilnih spremenljivk, so se anketiranci najbolj strinjali z dvema spremenljivkama počitek in idealen za prosti čas, kar pomeni, da menijo, da je Arboretum idealen kraj za preživljanje prostega časa z otroki ter kraj, kjer se lahko spočijejo. Na zadnjih dveh mestih v tabeli sta se prav tako menjavali dve spremenljivki in ti sta oddaljenost in predrago, vendar je tudi tukaj bilo to zaželeno, saj sta bili tudi ti trditvi postavljeni negativno, torej manjše kot je bilo strinjanje, tem bolj so naklonjeni Arboretumu. Če ne upoštevam teh dveh zadnjih spremenljivk, sta se predvsem na zadnjem mestu menjavali spremenljivki poznavanje in seznanjenost. Ravno ti dve spremenljivki pa sta nam nakazali problem, saj nam povesta, da anketiranci ne poznajo dovolj dobro Arboretuma oziroma, da niso dovolj dobro seznanjeni z dejavnostmi, ki potekajo v Arboretumu.

Če združim skupaj podatke iz obeh skupin, kjer sem merila odnos do narave, prostega časa in Arboretuma v odvisnosti od dopolnilnih spremenljivk, so ugotovitve naslednje. Ljudje imajo na splošno radi naravo in radi preživijo svoj prosti čas v naravi. Cvetlični parki se jim zdijo nekaj lepega, tudi kot izletna točka mladih družin. Arboretum jim je všeč takšen kot je ter se jim zdi idealen za preživljanje prostega časa. Neobiskovanost ni povezana z oddaljenostjo ali ceno, temveč s tem, ker ga ljudje premalo poznajo in ker sploh niso seznanjeni s tem, kaj se v njem dogaja.

4. ZAKLJUČEK

Hitre družbene spremembe nas danes spremljajo na vsakem koraku našega življenja, so nekaj konstantnega ter nas prav tako lahko pripeljejo do cilja, čeprav se večina ljudi boji sprememb. Kakšen življenjski cilj imamo, pa je tudi odvisno od tega kakšen je naš življenjski stil. Življenjski stil določa kdo smo in kaj želimo doseči, in ravno tako je za današnji čas značilno, da nimamo več časa za druge in še najmanj zase. Danes se vsa potrošnja giblje okoli življenjskih stilov. Ponovno postaja pomembna narava ter predvsem zdravje in skrb zanj, kajti okolje, ki nas obkroža, postaja vse bolj onesnaženo, nezdravo in umetno.

Trendov v turizmu je veliko. Pomembni so tudi za Arboretum, ki velja za turistično točko. Glede na to, da se trendi neprestanoma spreminjajo in jih je težko dosežati dovolj hitro, vendar je to na drugi strani nujno potrebno, če želiš ostati zanimiv za javnost. Arboretum sledi kar nekaj pomembnih svetovnim trendom, od katerih bom izpostavila slednje tri. Arboretum uvrščamo v skupino okolju odgovornih destinacij, ki kot arboretski park daje poudarek na varovanju okolja ter poudarja naraščaje zavesti o zdravju in zdravem načinu življenja. Te lastnosti pa spadajo tako med turistične trende kot tudi med splošne trende, ki so danes moderni.

Med pripravo raziskave sem hitro spoznala, da se ljudje zavedajo pomembnosti narave ter zdravja. Svoje ugotovitve sem povezala z raziskavo, ki jo je interpretiral Kirn ter prišla do enakih ugotovitev. Slovenci se zavedamo pomembnosti narave ter menimo, da je narava nekaj večjega od nas. Prav tako imamo Slovenci pozitiven odnos do narave, radi obiskujemo cvetlične parke in navadne parke, saj nam to predstavlja sprostitev od prenatrpanega vsakdana.

Ugotovitve, ki sem jih pridobila ob obravnavanju prostega časa, se rahlo razlikujejo z ugotovitvami Statističnega urada Republike Slovenije (SURS), saj sem v svojo ciljno skupino vključila mlade družine in ne celotno prebivalstvo RS. Ciljna skupina v diplomskem delu je bila le reprezentativna in je ni mogoče posplošiti na celotno populacijo. SURS je ugotovil, da Slovenci manj časa namenimo družini, medtem ko ima v moji raziskavi družina pomembnejšo vlogo. Prav tako sem ugotovila, da med prostim časom najraje gledamo televizijo in da smo še zmeraj družba, kjer ženske še

vedno skrbijo za vso gospodinjstvo, moški pa se še zmeraj bolj posvečajo športu in hobijem.

Moja raziskava, prav tako pa tudi drugi dve, so pokazale, da smo Slovenci naklonjeni naravi ter preživljanju prostega časa v naravi.

Primerjava botaničnega vrta Middleton in Arboretuma je pokazala, da se rešitev problema Arboretuma nahaja v izobraževanju kadrov, nadgradnji parka, vključevanju lokalne skupnosti, izvajanju dodatnih aktivnosti, ki bi pripomogle k dvigu prepoznavnosti in natančni opredelitvi coljev, ki jih v prihodnosti želijo doseči.

Arboretum, kot kulturni spomenik in naravna dediščina, je potrebno zavarovati pred veliko rabo in obrabo. V uvodu sem omenila, da je glavni problem Arboretuma Volčji Potok slaba obiskanost izven glavne spomladanske razstave tulipanov. Prav neobiskovanost pa je povezana s slabim poznavanjem Arboretuma ter dogodkov in dejavnostmi, ki se odvijajo znotraj parka. V okviru svoje raziskave sem omenjeno trditev tudi potrdila, saj je dejanska neobiskovanost predvsem povezana z nepoznavanjem dogodkov, ki se odvijajo v Arboretumu in neseznanjenostjo z aktivnostmi, ki jih ponuja Arboretum. Cena, oddaljenost in drugi dejavniki ne vplivajo pomembno na obiskanost parka. Rada bi zaključila, da ljudje radi zahajajo v Arboretum in jim je všeč takšen kot je in ga ne bi spreminjali.

5. LITERATURA IN VIRI

1. Butler, W., Richard (2006): *The tourism area. Life cycle vol. 1*. Toronto: Channel view publications.
2. Bezjak, Polonca, Zoja Brejc, Nika Furlan, Sara Gawish, Petra Škrelj, Manca Tominc (2005): Tržna raziskava: *Arboretum Volčji Potok*. Seminarska naloga. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
3. Bohinc, Rado, Jože Gričar, Ivanko Kavčič, Bogdan Štefan, Bogdan Lipičnik, Stane Možina, Mitja Tavčar, Danijel Pučko, Leon Repovž, Veljko Rus, Aleš Vahčič, Andrej Vizjak (1994): *Management*. Radovljica: Didakta, Znanstvena monografija.
4. Churchill, A., Gilbert (1999): *Marketing research*. Dryden: The Dryden Press.
5. Critcher, Chas, Peter Bramhan, Alan Tomlinson (2001): *Sociology of leisure*. London: Spon Press.
6. Černigoj – Sadar, Nevenka (1996): Prosti čas. V Svetlik, Ivan (ur.): *Kakovost življenja v Sloveniji*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
7. Holloway, J., Christopher (2004): *Marketing for Tourism*. London: Prentice Hall.
8. Jereb, Mateja (2003): *Volčji Potok v turistični ponudbi Slovenije*. Diplomsko delo. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
9. Kalton, Graham, Vasja Vehovar (2001): *Vzorčenje v anketah*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
10. Kirn, Andrej (2004): *Narava – družba – ekološka zavest*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
11. Kotler, Philip (1996): *Marketing management*. Trženjsko upravljanje. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.

12. Kropivnik, Samo (1998): *Predavanja in vaje za predmet tržno komuniciranje*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
13. Naisbitt, John (1982): *Megatrends: Ten New Directions Transforming Our Lives*. New York: Warner Books.
14. Ottman A., Jacquelyn (1992): *Green marketing*. Chicago: NTC Business Books.
15. *Priročni slovar tujk 2002*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
16. Ryan, Chris, Stephen Page (2000): *Tourism Management*. Amsterdam, Pergamon: An Imprint of Elsevier Science.
17. *Slovar slovenskega knjižnjega jezika 1994*. Ljubljana: Državna Založba Slovenije.
18. *Statistični letopis 2003*. Anketa o porabi časa. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije.
19. *Statistični letopis 2006*. Anketa o porabi časa. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije.
20. Štebe, Janez (1996): *Resnična in navidezna dejstva iz družboslovnih anket*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

6. INTERNETNI VIRI

Internet 1: Slovenska turistična organizacija (2007): *Program dela STO 2007 – trendi*. Dostopno na http://www.slovenia.info/?ppq_programi-dela=0&title=Programi+dela (23. januar 2007).

Internet 2: The national botanical garden of Wales (2007): *Zgodovina*. Dostopno na <http://www.gardenofwales.org.uk/en/15.html> (11. februar 2007).

Internet 3: The national botanical garden of Wales (2007): *Financiranje*. Dostopno na <http://www.gardenofwales.org.uk/en/11.html> (11. februar 2007).

Internet 4: The national botanical garden of Wales (2007): *Vizija in poslanstvo*. Dostopno na <http://www.gardenofwales.org.uk/en/10.html> (11. februar 2007).

Internet 5: Arboretum Volčji Potok (2007): *Poslanstvo*. Dostopno na <http://www.arboretum-vp.si/poslanstvo.aspx> (24. januar 2007).

Internet 6: Arboretum Volčji Potok (2007): *Zgodovina*. Dostopno na <http://www.arboretum-vp.si/zgodovina.aspx> (24. januar 2007).

Internet 7: Arboretum Volčji Potok (2007): *Heritage*. Dostopno na <http://www.arboretum-vp.si/heritage.aspx> (24. januar 2007).

Internet 8: Arboretum Volčji Potok (2007): *Park*. Dostopno na <http://www.arboretum-vp.si/parkrazdelitev.aspx> (26. januar 2007).

PRILOGA A: Anketni vprašalnik

Sem absolventka Fakultete za družbene vede, smer komunikologija. Delam diplomsko nalogo na temo »Odnos ljudi do prostega časa, narave in Arboretuma.« Vaša pomoč bi mi prišla prav, zato bi vas prosila, da odgovorite na spodnja vprašanja. Hvala za sodelovanje.

V 1) Prosim dokončajte naslednji stavek. Izberete lahko do 3 odgovore.

Svoj prosti čas najraje preživljam...

Za vsako aktivnost, za katero ste dejali, da se z njo najraje ukvarjate v svojem prostem času, prosim vpišite še število ur, ki jih v povprečju na teden porabite za to aktivnost.

Odgovor napišite v drugi stolpec.

		Vpišite X	Vpišite ure
1.1.	Z izleti v naravo (planinarjenje, sprehodi v naravo, ...)		
1.2.	Obiskovanjem in spoznavanjem novih krajev		
1.3.	Obiskovanjem kina		
1.4.	Branje knjig		
1.5.	Poslušanjem glasbe		
1.6.	Gledanjem televizije		
1.7.	Druženjem s prijatelji		
1.8.	Izobraževanjem		
1.9.	Šport (rekreativno igranje)		
1.10.	Na internetu		
1.11.	Drugo (prosim napišite)		

V 2) Prosim, pomislite na pretekli teden. Ali lahko ocenite, koliko približno ste vi osebno v preteklem tednu namenili denarja za prostočasne aktivnosti (preživljanje prostega časa)? Obkrožite črko pred odgovorom.

- a) Za prosti čas nisem zapravil/a nič denarja
- b) Do 1.000 SIT
- c) Od 1.000 do 3.000 SIT
- d) Od 3.000 SIT do 5.000 SIT
- e) Več kot 5.000 SIT
- f) Ne vem, ne morem oceniti

V 3) Na kaj pomislite, ko preberete besedo **NARAVA**. Prosim napišite vse vaše misli, ideje, občutke, misli, skratka vse kar vam ob besedi narava pride na misel.

V 4) Obkrožite kaj vam je pomembno, ko greste v naravo in s čim jo povezuje.

(1 pomeni v celoti ni pomembno, 2 ni pomembno, 3 niti pomembno niti nepomembno, 4 pomembno, 5 v celoti pomembno)

		V celoti ni pomembno	Ni pomembno	Niti ni pomembno niti nepomembno	Pomembno	V celoti pomembno
4.1.	Svež zrak	1	2	3	4	5
4.2.	Zvok narave	1	2	3	4	5
4.3.	Hoja po gozdu, travniku	1	2	3	4	5
4.4.	Sprostitev	1	2	3	4	5
4.5.	Mir	1	2	3	4	5
4.6.	Rekreacija	1	2	3	4	5
4.7.	Druženje	1	2	3	4	5

V 5) Obkrožite v kakšni meri se strinjate s trditvami.

Na lestvici od 1 do 5.

(1 pomeni popolnoma se ne strinjam, 2 se ne strinjam, 3 niti se ne strinjam niti se strinjam, 4 se strinjam, 5 pa popolnoma se strinjam.)

		Popolnoma se ne strinjam	Se ne strinjam	Niti se ne strinjam niti se strinjam	Se strinjam	Popolnoma se strinjam
5.1.	Rad-a se sprehajam po urejenih zelenih površinah	1	2	3	4	5
5.2.	Urejene parke je lepo pogledati	1	2	3	4	5
5.3.	V cvetličnih parkih se počutim kot v naravi	1	2	3	4	5
5.4.	Parki so mi všeč, ko ni veliko ljudi.	1	2	3	4	5
5.5.	Parki so primerni za starejše ljudi	1	2	3	4	5
5.6.	Parki so odlična izletna točka mladih družin.	1	2	3	4	5
5.7.	Cvetlično gredico lahko gledam tudi doma.	1	2	3	4	5
5.8.	Pomembno je poznati rastlinje, ki uspeva v mojem okolju.	1	2	3	4	5
5.9.	Fant, ki ima rad cvetje, je poženščen.	1	2	3	4	5
5.10.	Obisk cvetličnih parkov se mi zdi potrata denarja.	1	2	3	4	5
5.11.	Cvetlični parki brez dodatnih zabavnih aktivnosti se mi zdijo dolgočasni.	1	2	3	4	5

- V 6) Pomislite na Arboretum kot celoto. Prosim ocenite na lestvici od 1 do 5, kako ste na splošno zadovoljni z Arboretumom in dogodki, ki jih ponuja. Pri tem 1 pomeni, da ste z Arboretumom popolnoma nezadovoljni, ocena 5 pa, da ste z njim popolnoma zadovoljni.

1	2	3	4	5	6
popolnoma sem nezadovoljen				popolnoma sem zadovoljen	Nisem še bil/a v Arboretumu.

Naslednji dve vprašanji izpolnijo samo tisti, ki so že kdaj bili v Arboretumu.

- V 7) Obkrožite v kakšni meri se strinjate s trditvami.

Na lestvici od 1 do 5.

(1 pomeni popolnoma se ne strinjam, 2 se ne strinjam, 3 niti se ne strinjam niti se strinjam, 4 se strinjam, 5 popolnoma se strinjam.)

		Popolnoma se ne strinjam	Se ne strinjam	Niti se ne strinjam niti strinjam	Se strinjam	Popolnoma se strinjam
6.1.	Dobro poznam Arboretum	1	2	3	4	5
6.2.	Seznanjem sem z dejavnostmi Arboretuma.	1	2	3	4	5
6.3.	Arboretum je predač, zato ga ne obiskujem.	1	2	3	4	5
6.4.	Arboretum je predrag, zato ga ne obiskujem.	1	2	3	4	5
6.5.	Arboretum mi je všeč takšen kot je.	1	2	3	4	5
6.6.	Arboretum se mi zdi idealen za preživljanje prostega časa z otroki.	1	2	3	4	5
6.7.	Arboretum je kraj, kjer se lahko spočijem.	1	2	3	4	5

- V 8) Kdaj ste bili nazadnje v Arboretumu?

_____.

PRILOGA B: Dopolnilne spremenljivke

1. Spol (obkrožite): M Ž

2. Letnica rojstva: _____.

3. Okolje kjer živite (obkrožite): 1) pretežno vaško
2) pretežno urbano

4. Iz katere regije prihajate? (Obkrožite)

a) Gorenjska	g) Osrednjeslovenska
b) Goriška	h) Podravska
c) Jugovzhodna	i) Pomurska
d) Koroška	j) Savinjska
e) Notranjsko-kraška	k) Spodnjeposavska
f) Obalno-kraška	l) Zasavska

5. Zadnja šola, ki ste jo končali. (obkrožite)

1	dokončana osnovna šola
2	dokončana 2 ali 3-letna strokovna šola
3	dokončana 4-letna srednja šola
4	dokončana 2-letna višja šola
5	dokončana visoka šola, fakulteta, akademija

6. Prosim, pomislite na pretekli teden. Ali lahko ocenite, koliko približno ste vi osebno v preteklem tednu namenili denarja za prostočasne aktivnosti (preživljanje prostega časa)? Obkrožite črko pred odgovorom.

- a) Za prosti čas nisem zapravil/a nič denarja
- b) Do 1.000 SIT
- c) Od 1.000 do 3.000 SIT
- d) Od 3.000 SIT do 5.000 SIT
- e) Več kot 5.000 SIT
- f) Ne vem, ne morem oceniti

PRILOGA C: Primerjava regija – okolje

Obdelava podatkov v programu SPSS

Regija * Okolje Crosstabulation

Count

		Okolje		Total
		pretežno vaško	pretežno urbano	
Regija	Jugovzhodna	3	3	6
	Gorenjska	1	2	3
	Koroška	2	0	2
	Osrednja Slovenija	9	32	41
	Podravska	6	1	7
	Pomurska	35	13	48
	Zasavska	1	0	1
	Notranjsko-kraška	1	2	3
	Total	58	53	111

PRILOGA D: Primerjava šola – okolje

Obdelava podatkov v programu SPSS

Dokončana šola * Okolje Crosstabulation

Count

		Okolje		Total
		pretežno vaško	pretežno urbano	
Dokončana šola	dokoncana osnovna šola	5	1	6
	dokoncana 2 ali 3 letna strokovna šola	15	2	17
	dokoncana 4-letna srednja šola	24	25	49
	dokoncana 2-letna višja šola	6	5	11
	dokoncana visoka šola, univerza, akademija	8	20	28
Total		58	53	111